

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET PROBLEEM DER ARBEIDSGERECHTEN

I. — Inleiding.

1. Bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers werden vier wetsvoorstellen (1) tot inrichting van arbeidsgerechten neergelegd door de Heren Major (2), De Gryse (3), Tahon (4) en Lahaye (5). Deze laatste volksvertegenwoordiger had vroeger reeds een drietal voorstellen (6) tot wijziging van de wet op de werkrechtshraden ingediend. Tenslotte amendeerde (7) de Heer Deruelles het voorstel Major.

Deze voorstellen beantwoorden aan de ernstige kritiek die door talrijke auteurs (8) op de werking en de inrichting van de werkrechtshraden en van de administratieve rechtscolleges inzake maatschappelijke zekerheid werd uitgebracht en die getuigt van de noodzakelijkheid gans het regime der rechtsbedeling over de arbeids- en de sociale wetgeving aan een nieuw en grondig onderzoek te onderwerpen.

Het is hier niet de plaats om de uitgeoefende kritiek uitvoerig te herhalen en wij beperken ons dan ook tot de eenvoudige opsomming van haar voornaamste aspecten, in de eerste plaats de buitensporige versnippering (9) van de bevoegdheid voor de geschillen over het arbeidsrecht en de maatschappelijke zekerheid.

Deze bevoegdheid kan inderdaad toehoren aan de gewone rechtbanken, de vrederechters, de werkrechtshraden, zekere scheidsrechterlijke commissies en tal van administratieve rechtscolleges.

Zo zijn de gewone rechtbanken bevoegd voor de toepassing van de strafbepalingen van het sociaal recht, bevoegdheid die in de sector van de maatschappelijke zekerheid niet mag verward worden met de toepassing van de louter administratieve sancties.

De vrederechter is bevoegd voor de betwistingen tussen de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en de aangesloten werkgevers evenals voor de geschillen tussen de kassen voor familiebijslagen en hun leden en dit zowel in de sector van de zelfstandige arbeiders als in deze van de werknemers. Bovendien is hij nog bevoegd voor de toepassing van de wetgeving op de arbeidsongevallen en voor de verhalen die uitgeoefend worden tegen de administratieve beslissingen inzake beroepsziekten.

Daar waar ze bestaan, omvat de bevoegdheid van de werkrechtshraden buiten de ganse arbeidswetgeving ook nog de betwistingen tussen de kassen voor familiebijslagen en de personen waaraan deze verschuldigd zijn

evenals de geschillen die bij de toepassing van de wetgeving op de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood zouden oprijzen over de hoedanigheid van arbeider of bediende van de verzekerde.

Scheidsrechterlijke commissies kunnen ingevolge bijzondere bepalingen in de statuten van de verzekeringsorganismen voorzien zijn in de sector van de arbeidsongevallen en van de familiebijslagen voor werknemers.

Tenslotte zijn er dan nog voor iedere tak van de maatschappelijke zekerheid de talrijke administratieve rechtscolleges waarvan de opsomming en de bepaling van hun respectieve bevoegdheden ons al te ver zou leiden.

Het probleem van de versnippering van de bevoegdheid buiten beschouwing gelaten, betreft de kritiek op de werkrechtshraden bovendien de inrichting van hun materiële (10), personele (11) en territoriale (12) bevoegdheid, het principe der paritaire samenstelling en de aanduiding van de rechters door middel van verkiezingen (13), het statuut van de juridische bijzitters (14), de verzoeningsprocedure (15) en het bestaan der gemengde Kamers (16).

Voor de administratieve rechtscolleges inzake maatschappelijke zekerheid uiteindelijk, beoogt de kritiek hun menigvuldigheid (17), hun willekeurige samenstelling (18), hun verschillend rechtsgebied (19) en de wisselende procedure (20), de overwegende plaats ingenomen door de uitvoerende macht (21) en het gebrek aan eerbied voor de rechten van de verdediging (22), elementen die alle oorzaak zijn van tegenstrijdigheden in de rechtspraak (23) en van een gemis aan rechtszekerheid (24).

2. Thans is men het eens over de noodzakelijkheid over te gaan tot eenmaking van deze onderscheiden rechtsmachten. Met dat doel heeft men dan ook verschillende voorstellen gedaan die in feite kunnen herleid worden tot twee hoofdtypen.

De eerste vooropgestelde oplossing bestaat in de samensmelting van alle rechtscolleges inzake maatschappelijke zekerheid in een administratieve rechtbank (25); de tweede in de verwijzing van alle geschillen over arbeidsrecht en maatschappelijke zekerheid naar éénzelfde, eigenlijke rechtbank, meestal een uitzonderingsrechtbank met paritaire samenstelling (26).

II. De administratieve oplossing.

a) Haar oorsprong.

3. De administratieve oplossing gaat uit van de stelling dat de rechten van de aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen personen administratieve rechten zijn (27).

Hierdoor hervallen wij in de reeks oude betwistingen over het al dan niet bestaan van administratieve rechten, betwisting die haar oorsprong vindt in de artikelen 92 en 93 van de Grondwet, waar alleen een onderscheid gemaakt wordt tussen burgerlijke en politieke rechten (27bis).

De burgerlijke rechten worden bepaald door de natuur van het beschermd belang (28), het zijn « tous les droits privés consacrés et organisés par le Code Civil et les lois qui le complètent » (29).

Voor de bepaling van de politieke rechten wendt men vaak de enigszins onvolledige omschrijving van Procureur Generaal M. Leclercq (30) aan: « Les droits politiques sont ceux conférés aux citoyens à l'effet d'élire, d'appeler, d'être nommés, appelés aux charges de la puissance publique; de conférer et d'exercer le pouvoir attaché à ces charges ».

Dit onderscheid tussen burgerlijke en politieke rechten werd zeer lang beperkend uitgelegd. Alle niet politieke rechten waren burgerlijke rechten en omgekeerd. Hieromtrent drukte het Hof van Verbreking (31) zich als volgt uit: « Au sens de la Constitution, les droits politiques sont l'ensemble des droits des particuliers à l'exercice des pouvoirs qui émanent de la nation; les droits civils sont tous les autres ».

Naast deze burgerlijke en politieke rechten heeft men later echter het bestaan van een derde categorie rechten — de administratieve — erkend. Deze zouden spruiten uit de wetten waardoor openbare diensten worden in het leven geroepen. In de mate de uitvoerende macht door de wet belast is met de werking van zulke openbare dienst, zouden aan de private personen parallele rechten in verbond met deze werking worden toegekend (32).

Gans deze betwisting over het bestaan der administratieve rechten herleidt zich in feite tot de vraag of de rechten die spruiten uit andere wetten dan het Burgerlijk Wetboek of de Wetten die het vervolledigen, burgerlijke rechten zijn en het voorwerp kunnen uitmaken van een vordering voor de gewone rechtbanken.

b) De contractuele grondslag van de Maatschappelijke Zekerheid.

4. De aldus gestelde vraag is een zeer moeilijk theoretisch probleem. Hoe dit zij, de maatschappelijke zekerheid onderbrengen in de sfeer van het administratief recht beantwoordt niet aan de oorsprong van het arbeidsrecht en van de sociale wetgeving.

Indien het Burgerlijk Wetboek bijna uitsluitend de bescherming van het patrimonium beoogt (33) en de huur van werklieden en dienstboden volledig verwaarloost (34), vindt de arbeid toch reeds een eerste bescherming in zijn finaliteit, namelijk onder de vorm van de gekapitaliseerde verdiensten.

Ter bescherming van de economisch zwakken ontstond dan daarnaast het sociaal recht en in de eerste plaats de arbeidswetgeving (35).

Dit arbeidsrecht is oorspronkelijk zuiver contractueel en dit contractueel karakter bleef bewaard ondanks het feit dat het arbeidscontract, de collectieve overeenkomsten en de werkhuisreglementen thans een

min of meer institutionele vorm aannemen en de regels van dwingend recht steeds meer op de voorgrond treden. Het reglementair element heeft inderdaad het contractuele niet verdrongen maar aangevuld (36), verschijnsel dat niet uitsluitend eigen is aan het arbeidsrecht vermits iedere tussenkomst van de wetgever, zelfs in burgerlijk recht, de bewerking der contractuele vrijheid nastreeft ten einde meer evenwichtige rechtsverhoudingen te bekomen.

Het collectief karakter der verbintenissen in het sociaal recht is misschien nieuw, maar het wijzigt hun contractuele oorsprong niet (37). Naar hun natuur is er geen verschil tussen overeenkomsten onder individuele personen aangegaan en beheerst door het burgerlijk recht en collectieve overeenkomsten beheerst door een groepenrecht (38), zelfs al stelt dit bepaalde normen voorop.

5. Later dan het arbeidsrecht, maar op dezelfde contractuele grondslagen gevestigd, ontstond de sociale verzekering. Immers, deze wetgeving regelde aanvankelijk uitsluitend de rechtsverhouding tussen verzekerde en verzekeraar, net zoals het arbeidsrecht deze tussen patroon en arbeider bepaalde (39). Meer nog, de basisprincipes en de interpretatieregels waren deze van het burgerlijk recht (40).

Wanneer achteraf het systeem der sociale verzekeringen omgevormd werd in een regime van maatschappelijke zekerheid, lag de oorsprong van de Besluitwet van 28 december 1944 niet bij de wetgever, noch bij de uitvoerende macht, maar in een Ontwerp van Akkoord van Sociale Solidariteit (41), dat in de illegaliteit uitgewerkt werd door vertegenwoordigers van de werknemers en van de werkgevers.

De maatschappelijke zekerheid belangt op haar beurt in hoofdzaak slechts de werkgevers en de werknemers aan en de tussenkomst van de Staat streeft in de eerste plaats enkel haar technische verwezenlijking na en vervolgens haar controle (42).

Evenals voor het arbeidsrecht verandert het collectief karakter van de maatschappelijke zekerheid niets aan haar contractuele oorsprong, evenmin trouwens als de talrijke regels van de openbare orde. Overigens, indien de private wil ondergeschikt is aan het sociaal oogmerk (43), is dit nu niet bepaald een kenmerk eigen aan de sociale wetgeving in het bijzonder.

Wij beschouwen de administratieve oplossing voor het probleem van de eenmaking der rechtsmachten dan ook als strijdig met de ware natuur van het arbeidsrecht en van de maatschappelijke zekerheid die wij beschouwen als gesteund op overeenkomsten van privaatrecht.

c) Doel en financiële bronnen van de Maatschappelijke Zekerheid.

6. Hoe is het dan gesteld met het doel en de financiële bronnen van de maatschappelijke zekerheid?

M. Leen (44) merkt terecht op dat het doel van de maatschappelijke zekerheid en ipso facto van de sociale verzekeringen kan gezocht worden enerzijds in het nastreven van een zekere bestaanszekerheid of anderzijds in de « mutualisatie » van de vruchten van de arbeid. In het eerste geval is de gemeenschap geheel verantwoordelijk voor het resultaat, draagt zij alleen de last, geschiedt de financiering door middel van belastingen en zijn alle burgers beneficiaris. In het tweede geval treedt de arbeid van de mens op de voorgrond en bepaalt hij de rechten en verplichtingen.

In België ging de maatschappelijke zekerheid onge-

twijfeld de tweede richting uit (45). Eén moeilijkheid nochtans: de financiële tussenkomst van de Staat.

Alhoewel het geleidelijk aangroeit, blijft het aandeel van de Staat in de lasten op zichzelf reeds zeer belangrijk.

Bovendien — en dit in tegenstelling met andere landen — spruit die tussenkomst niet uit een deelneming van de Staat in de mutualiteit maar uit het feit dat de staat, belast met de technische verwezenlijking van de maatschappelijke zekerheid, er toe genoopt is geweest zijn waarborg te verlenen aan bepaalde verzekeringsorganismen en aan sommige takken van het systeem.

Deze toestand, die vreemd is aan de belanghebbende partijen, vermag echter niet de natuur van de rechten en verplichtingen te wijzigen. Deze zal steeds bepaald blijven door de aard van de hoofdzaak, namelijk een recht op bepaalde prestaties ingevolge persoonlijke bijdragen, en de bijzaak, een feitelijk genot van de staatstussenkomst, zal immer afhankelijk blijven van de toekenning van de hoofdzaak.

d) *De natuur van de bijdragen van de Maatschappelijke Zekerheid.*

7. Eveneens in verband met de financiële bronnen van de maatschappelijke zekerheid zou de administratieve oplossing verder kunnen verdedigd worden op grond van het standpunt dat het Hof van Verbreking (46) innam tegenover de bijdragen voor de familiebijslagen die gekenmerkt werden als « participant de la nature de l'impôt ».

Het hoeft geen betoog dat de wet het bedrag der bijdragen vaststelt en dat hun aanwending geschiedt binnen het kader van een openbare dienst. De vergelijking met de belasting mag echter niet verder doorgedreven worden. De bijdragen blijven steeds afgescheiden van de massa der belastingen, ze worden niet aan de Schatkist gestort en hun opbrengst heeft een vooraf bepaalde bestemming. De regels tot heffing en inning van de belastingen zijn niet van toepassing, er is geen inschrijving op het budget en het principe der annaliteit is hier ongekend (47).

8. Nauw verwant met de vorige stelling is het standpunt van Mevr. David (48) die bij gebrek aan andere criteria, de bijdragen aan de maatschappelijke zekerheid bestempelt als « une recette parafiscale » en « une taxe rémunératoire de service public ».

Het zwak punt van deze nieuwe theorie — en Mevrouw David schijnt zulks toe te geven — is dat het om een zuivere rechtsconstructie gaat, opgebouwd op grond van zekere feitelijke elementen, maar zonder enige grondslag in het sociaal recht.

Anderzijds is het haar onmogelijk enige verklaring te geven van de rechten en verplichtingen in de sector van het betaald verlof waar de prestaties klaarblijkelijk een gedifferentieerd loon uitmaken. Zij meent dan ook dat deze sector, althans in zijn huidige vorm, niet thuis hoort in het kader van de maatschappelijke zekerheid (49).

9. Ingevolge deze theorie zou de factor « openbare dienst » ten andere volledig moeten op de voorgrond treden en de maatschappelijke zekerheid een zuivere staatsaangelegenheid zijn.

Niets is nochtans minder waar. Naast de lichamen van publiek recht zijn talrijke privaatrechtelijke organismen met dit beheer belast. Feitelijk is er een bestendige dualiteit en hebben de publiekrechtelijke lichamen die op gelijke voet met de private ver-

zekeringsorganismen de dienst van de maatschappelijke zekerheid verzekeren slechts een suppletieve opdracht: ze treden alleen op wanneer de verzekerde zijn recht van vrije keuze niet uitoefende.

Daarentegen is het publiekrechtelijk lichaam, dat voor iedere tak van de maatschappelijke zekerheid de pyramide van verzekeringsorganismen bekroont, geen eigenlijk verzekeraar maar een coördinator, belast met een hoofdzakelijk technische taak.

Lijnrecht tegenover de uitbreiding van de bevoegdheid van de uitvoerende macht welke normaaf uit de theorie van Mevrouw David moet volgen, staat de wetgevende techniek in zake maatschappelijke zekerheid. Weliswaar zijn er menigvuldige delegaties aan de Koning. In tegenstelling echter met wat voorheen geschiedde, is deze reglementaire bevoegdheid thans begrensd (50) door de verplichting voorafgaandelijk de adviezen in te winnen van de Nationale Arbeidsraad of van de paritaire commissies (51).

Meer nog, bij Koninklijk Besluit kan een verplichtend karakter toegekend worden aan de overeenkomsten die de werkgevers- en werknemersafgevaardigden in de paritaire commissies afsluiten (52). In dit geval komt de uitvoerende macht dus nog tussen om te bekrachtigen. Wat moeten we echter denken over die andere collectieve overeenkomsten die, alhoewel niet bekrachtigd door een Koninklijk Besluit, in de praktijk toch een gelijkaardige draagkracht hebben (53)?

Wij mogen dan ook besluiten dat de groeiende invloed van de beroepsverenigingen, zowel syndikale als patronale, er toe strekt de bevoegdheden van de openbare macht te besnoeien.

10. Mevrouw David (54) beweert dat de bijdragen aan de maatschappelijke zekerheid los staan van het loon.

Op het psychologische plan zowel als op het economische is deze bewering reeds onjuist. Bovendien menen wij dat ze niet beantwoordt aan de juridische werkelijkheid.

Voor ons maakt de bijdrage aan de maatschappelijke zekerheid deel uit van het loon en is ze er een wettelijk bestanddeel van (55). De huur van diensten is ongetwijfeld de juridische oorzaak van de wettelijke verbintenis de bijdrage te betalen en deze laatste geldt in hoofde van de werkgever dan ook slechts als een bijkomstige verplichting bij de verbintenis tot betaling van het loon.

De werkgevers- en werknemersbijdragen zijn wezenlijke bestanddelen van het loon. Alhoewel ze van rechtswege afgehouden wordt, is geen betwisting mogelijk nopens het feit dat de werknemersbijdrage er deel van uitmaakt. Ons inziens geldt dit insgelijks voor de werkgeversbijdrage. Inderdaad, ze wordt berekend op grond van het werkelijk betaald loon, ze wordt ingeschreven op naam van de werknemer, ze bepaalt het recht van deze laatste op eventuele prestaties en wordt gestort in uitvoering van het arbeidscontract. Indien het voordeel dat ze de verzekerde bezorgt niet onmiddellijk is, vertegenwoordigt de prestatie van de maatschappelijke zekerheid niettemin een element van het inkomen dat hij uit zijn arbeid trekt (56).

De omvang van het organisme dat belast is met de inning van de bijdragen en de uitkering van de prestaties, de methode van beheer die aangewend wordt, de niet-individualisatie van de gestorte bijdragen en de afwezigheid van een afzonderlijke rekening voor iedere verzekerde zijn technische en administratieve problemen zonder juridische betekenis, die geen invloed uitoefenen op de natuur van het loon en zijn bijhorigheden (57).

Overigens, de verzekerde is geïndividualiseerd bij de storting van de bijdragen en bij de verwezenlijking van het verzekerde risico.

Het feit dat de bijdragen door de wet opgelegd worden en niet rechtstreeks aan de werknemer worden uitgekeerd (58) is niet tegenstrijdig met onze opvatting. Inderdaad, de gevolgen en de lasten van ieder contract worden beïnvloed door wettelijke bepalingen van openbare orde en de partijen weten wanneer ze zich verbinden dat ze gehouden zijn deze regels te eerbiedigen. Bijgevolg staat de toestemming tot de overeenkomst gelijk met een toestemming tot het naleven van deze voorschriften. Anderzijds belet de storting van de bijdragen aan een verzekeringsorganisme in stede van aan de werknemer niet dat het wel degelijk om de bezoldiging van de arbeid gaat (59).

De natuur van de bijdragen aan de maatschappelijke zekerheid verzet zich bijgevolg eveneens tegen een zuiver administratieve inrichting der voor de geschillen van sociaal recht bevoegde rechtsmachten.

Inderdaad, vanaf het ogenblik dat men het burgerlijk karakter van de door de maatschappelijke zekerheid verschuldigde prestaties erkent, is artikel 92 van de Grondwet imperatief (60).

e) *De onafhankelijkheid van de ontworpen Administratieve Rechtsmacht.*

11. Professor Horion (61) motiveert anderzijds als volgt de onmogelijkheid om de beoordeling van de betwistingen over de maatschappelijke zekerheid op te dragen aan administratieve — zelfs eengemaakte — rechtsmachten :

« On a assez dit que les lois d'assurance sociale ou de sécurité sociale conféraient de véritables droits aux bénéficiaires. Or, un droit est une prérogative reconnue et sanctionnée. En aucune manière, sa satisfaction ne peut être laissée à l'appréciation, à la discrétion du débiteur. Les contestations doivent en fin de compte être réglées par une juridiction dont tous les membres sont étrangers aux parties en cause. »

De administratieve juridicties, zegt hij verder, nemen in feite deel aan het beheer van de maatschappelijke zekerheid en zelfs wanneer ze afgescheiden zijn van de publiekrechtelijke lichamen die met dat beheer belast worden, ondergaan ze nog stelselmatig hun invloed (62).

Is men ten slotte niet gerechtigd te vrezen dat wanneer de eenmaking geschiedt binnen het kader van een administratieve rechtbank, niet helemaal zal verholpen worden aan de tekortkomingen die men heden aan de bestaande rechtscolleges verwijt of, zo dit geschiedt, naargelang het rythme der evolutie van de maatschappelijke zekerheid, later zal teruggerepen worden naar de huidige methodes die ingegeven werden door het reinste empirisme ?

III. Een volledig eengemaakt Arbeidsgerecht.

12. Het verder naast elkaar bestaan van een regelmatige rechtbank met bevoegdheid voor de geschillen over arbeidsrecht en een eengemaakte administratieve rechtsmacht in zake maatschappelijke zekerheid kan verdedigd worden omwille van het vermeend particularisme van de sociale wetgeving (63).

Wij oordelen het integendeel ongewenst de wetgeving op de maatschappelijke zekerheid verder aan een afzonderlijk statuut, los van de andere takken van het sociaal recht, te willen onderwerpen. Gans het sociaal recht vertoont éézelfde finaliteit en past, alhoewel de verwantschap soms moeilijk te ontdekken valt, identieke principes toe (64).

Een verdere dualiteit in de rechtspraak over het arbeidsrecht en de sociale wetgeving handhaven moet de bestaande verwarring bestendigen en de normale evolutie van het sociaal recht in de weg staan daar de evolutie van de sociale wetgeving afhankelijk is van de begrippen van het arbeidsrecht en omgekeerd.

De enige oplossing voor het probleem der eenmaking van de rechtspraak over het sociaal recht die zou beantwoorden aan de uiteengezette criteria, bestaat bijgevolg in de toekenning van deze bevoegdheid aan een regelmatige rechtbank, bekleed met alle waarborgen voor een onafhankelijke rechtsbedeling.

Logischerwijze zouden wij ons dus eerst moeten afvragen of deze volledige eenmaking zou moeten geschieden binnen het kader van een uitzonderingsrechtbank of door oprichting van bijzondere kamers bij de rechtbank van eerste aanleg.

Feitelijk echter treedt het probleem van de paritaire samenstelling op de voorgrond en omvat het als het ware de vraag over de noodzakelijkheid van een uitzonderingsrechtbank.

Inderdaad, al de voorstanders van de oprichting van een uitzonderingsrechtbank hebben een paritaire samenstelling voorzien. En omgekeerd verdedigden de voorstanders van de bevoegdheid van de gewone rechtbank slechts zelden de invoering van een paritair element binnen de rechtbank van eerste aanleg (65).

Principieel veronderstelt een uitzonderingsrechtbank natuurlijk geen paritair element, maar in de ogen van de aanhangers der arbeidsgerechten vallen ze werkelijk samen. Wij handelen hier dan ook in de eerste plaats over het vraagstuk van de paritaire samenstelling.

A. — EEN PARITAIRE SAMENSTELLING ?

13. Ter verdediging van het beginsel van de paritaire samenstelling roept men in hoofdorde drie argumenten in.

In de eerste plaats zou dergelijke samenstelling bestemd zijn om het evenwicht te verzekeren tussen twee economische en sociale groepen met tegenstrijdige belangen. Volgens deze opvatting beantwoordt ze aan de ware natuur van het sociaal recht, betiteld als een compromis tussen het privaat recht en de andere rechen (66).

Vervolgens zouden de werkrechtshouders kennis moeten hebben van de beroepsgewoonten, argument dat overeenstemt met de reden die men inroept om de werkrechtshouders historisch te verklaren (67).

Ten slotte zouden alleen de paritaire rechters voldoende vertrouwd zijn met het sociaal klimaat en met de psychologie van de arbeid, bewering die strookt met de gangbare sociaal-economische theoriën van onze tijd (68).

a) *Het behoud van een sociaal economisch evenwicht.*

14. Is de paritaire samenstelling werkelijk bestemd om een economisch of sociaal evenwicht te bewerken, of streeft ze een soort controle op de rechterlijke macht na, m.a.w. is ze een uiting van het wantrouwen (69) dat in sommige middens tegenover de magistratuur heerst ?

Wij zijn geneigd deze laatste opinie te beamen en in de paritaire samenstelling hoofdzakelijk een uiting van wantrouwen te zien. Inderdaad, in het advies van de Nationale Arbeidsraad (70) over de oprichting der arbeidsgerechten stelt men vast dat waar het voorzitterschap door een beroepsmagistraat besproken wordt, sommige syndikale afgevaardigden de overweging opperen « qu'en Belgique l'exercice de la

justice n'est pas exempt de traditions bourgeoises et que le président-magistrat contribuera dans une certaine mesure à la survivance d'une justice de classe ».

De lezing van de memories van toelichting (71) bij de onderscheiden behandelde wetsvoorstellen verwekt een gelijkaardige indruk van een misschien onbewust wantrouwen tegenover de rechterlijke macht: de paritaire samenstelling wordt als een traditionele en evidente noodzakelijkheid beschouwd, maar ze wordt niet gemotiveerd.

15. Hier stelt zich de vraag of de houding der beroepsverenigingen van werkgevers en van werknemers over het probleem van de paritaire samenstelling der arbeidsgerechten niet op een begripsverwarring berust.

Waarschijnlijk zal heden niemand meer de grote verdiensten van deze organisatie ontkennen bij het handhaven van de sociale vrede, de verhoging van de levensstandaard en de uitwerking van gunstige sociale en economische voorwaarden voor de ontwikkeling van het land.

Binnen het kader van deze bestendige dialoog tussen werkgevers en werknemers werd hoger (72) de contractuele grondslag van het arbeidsrecht en van de maatschappelijke zekerheid onderlijnd en gewezen op de secundaire rol die in principe moet voorbehouden worden aan de uitvoerende macht, waarvan de bevoegdheden het waarnemen van het dagelijks beheer en de technische organisatie der verzekering, alsmede de codificatie van de overeenkomsten die afgesloten werden tussen werknemers en werkgevers niet zouden mogen te buiten gaan.

De paritaire inrichting van het beheer van de maatschappelijke zekerheid en de oprichting van lichamen zoals de Nationale Arbeidsraad en de paritaire raden dringen zich bijgevolg op.

16. Betekent zulks echter dat het principe van de paritaire samenstelling eveneens moet aangewend worden voor de rechtsmacht die zal belast worden met de rechtspraak over het geheel van het sociaal recht?

Moest deze stelling aanvaard worden, dan zou dit leiden tot de concentratie (73) in handen van de vertegenwoordigers der beroepsverenigingen — zowel patronale als syndikale — van een groot deel van de wetgevende en van de uitvoerende macht, alsook van het geheel van de rechterlijke macht over één der voornaamste bestanddelen van de structuur van onze samenleving.

Het gevaar van deze concentratie is niet denkbeeldig. Hoger (74) onderstreepten wij reeds de bijzondere wetgevende techniek in zake de maatschappelijke zekerheid: de uitvoeringsbesluiten vergen een voorafgaandelijke raadpleging van zekere raadgevende lichamen of bekrachtigen de in de schoot van deze organismen ontstane overeenkomsten. Bovendien kent men gevallen waar deze bekrachtiging uitbleef en er in de praktijk toch een zelfde gezag uitging van zulke collectieve overeenkomst.

Anderzijds wordt de inhoud van de kaderwetten grotendeels, zo niet helemaal, bepaald door de voorafgaandelijke besprekingen tussen de betrokken partijen. Een zeer recent voorbeeld vindt men o.m. in de ernstige betwistingen over de al dan niet conformiteit van het nieuw artikel 6bis dat ingelast werd in de Besluitwet van 28 december 1944 met het beginselakkoord van 21 februari 1956.

De tussenkomst van de beroepsverenigingen in de uitvoering van de maatschappelijke zekerheid, hetzij deze uitvoering hen rechtstreeks werd toevertrouwd zoals bijvoorbeeld in de sector van de verzekering tegen

de gevolgen van de onvrijwillige werkloosheid, hetzij door de benoeming van hun vertegenwoordigers in de raden van beheer of in de andere organen van de verzekeringsorganismen, moet niet meer bewezen worden.

In deze omstandigheden, lijkt ons het toevertrouwen van de rechtspraak aan rechtscolleges die eveneens zouden samengesteld worden hetzij uit gekozen (75), hetzij uit benoemde (76) mandatarissen van de beroepsverenigingen, dan ook strijdig met de principes van de scheiding der machten en van de onafhankelijkheid der rechterlijke macht die moet afgescheiden blijven van iedere reële of verkapte deelneming in de uitoefening van de wetgevende of van de uitvoerende macht (77).

17. Wanneer men aldus het probleem opwerpt van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, beschouwd vanuit het oogpunt van de vereniging van een groot deel der bevoegdheden in handen van de beroepsorganisaties, beantwoordt men tevens de vraag die men zich stelt over de noodzakelijkheid van paritair samengestelde rechtbanken om een zeker sociaal en economisch evenwicht te bereiken.

Het beogen van zulk evenwicht behoort niet aan de rechtbank maar blijft voorbehouden aan de paritaire lichamen die de wetgeving uitwerken of helpen voorbereiden en met haar uitvoering belast zijn.

De rechtbank daarentegen zal zich uitspreken over de mogelijke betwistingen die zich bij deze uitvoering kunnen voordoen. Ze werkt bijgevolg niet mede aan het bereiken van het nagestreefd evenwicht maar aan zijn handhaving en in die voorwaarden zijn haar onafhankelijkheid en de afwezigheid van ieder contact met de partijen hoofvereisten voor een goede rechtsbedeling.

b) De beroepsgewoonten.

18. Hoe is de paritaire samenstelling van de werkrechtshoudersraden te verklaren?

Men mag aannemen dat bij de oprichting van de werkrechtshoudersraden in 1806 (78), de door de wetgevers aangenomen paritaire formule los stond van ieder sociaal oogmerk.

De oorspronkelijke bestaansredenen van het paritair element schijnen dan ook eerder te liggen in de noodzakelijkheid een voldoende kennis te hebben van de beroepsgewoonten en van de atmosfeer die de arbeidsverhoudingen beheerst evenals in de behoefte aan een snelle procedure (79).

Alhoewel ze niet meer beantwoorden aan de huidige werkelijkheid, worden deze argumenten thans steeds verder ingeroepen ter rechvaardiging van een eventuele paritaire inrichting van de op te richten arbeidsgerechten (80).

19. Worden de betwistingen nog verder geïnterpreteerd aan de hand der gewoonten?

Het sociaal recht is een geschreven recht geworden (81) waarvan de interpretatietechniek niet verschilt van deze die toegepast wordt voor de andere takken van het recht (82).

Meer nog, beweren dat het sociaal recht een geschreven recht is, vermag niet de indruk van onleesbaarheid, verwarring en gebrek aan samenhang (83) weer te geven die men opdoet bij het raadplegen van sommige teksten over de maatschappelijke zekerheid.

Wetten van sociaal recht dienen de ene door de andere uitgelegd. De wetgeving op de maatschappelijke zekerheid kan niet geïnterpreteerd worden zonder voortdurend gebruik te maken van het arbeids-

recht (84). En ligt het gemeen recht niet ten gronde aan het arbeidsrecht? Zijn de werkrechtsheren niet belast met de beoordeling van burgerlijke rechten (85)? Is het bovendien mogelijk het sociaal recht toe te passen zonder beginselen van staatsrecht, administratief of handelsrecht aan te wenden (86)?

Wanneer men deze interpenetratie van de verschillende takken van het recht stelt tegenover het principe der paritaire samenstelling, rijst het vraagstuk van de bekwaamheid van zulke paritaire rechters, probleem dat wij op deze plaats buiten beschouwing laten. Men kan zich hier echter onmiddellijk afvragen in hoeverre er in deze rechtstructuur nog enige plaats overblijft voor de zogenaamde beroepsgewoonten.

De praktijk heeft aangetoond dat de invloed van deze gewoonten in het beslechten der geschillen uiterst gering is. In de eerste plaats zetelen de werkrechtsheren om beurt (87). Indien de wet (88) voor de beoordeling van technische problemen voorschrijft bij voorkeur beroep te doen op de werkrechtsheren die over een bijzondere bevoegdheid op dat gebied beschikken, merken wij dat nog maar zelden enig onderscheid wordt gemaakt naar de aard van het geschil en het beroep van de rechters (89).

Vermits het bovendien praktisch onmogelijk is werkrechtsheren te verkiezen voor ieder beroep, voorzorg de wetgever (90) de coöptatie van technische bijzitters voor de binnen het rechtsgebied uitgeoefende industriën. Men heeft echter nooit op deze technische bijzitters beroep gedaan en thans worden ze zelfs niet meer aangeduid (91).

In feite zal men, telkens zulks nodig blijkt en net als voor de andere rechtbanken, beroep doen op een deskundige (92).

c) *Het klimaat van de beroepsverhoudingen.*

20. Wordt de aanwezigheid van paritaire rechters gewettigd door hun kennis van het klimaat dat de beroepsverhoudingen beheerst en van de psychologie van de arbeid (93)?

Dit zou misschien het geval zijn wanneer het uitsluitend ging om kleine geschillen waarin de verzoening gemakkelijk te verwezenlijken is. In werkelijkheid echter treedt de rechtsprekende taak van de werkrechtsheren meer en meer op de voorgrond (94).

De overgrote meerderheid van de door de werkrechtsheren beslechte geschillen is thans zuiver technisch en het zuiver technisch en juridisch element zal steeds in omvang blijven toenemen, in de eerste plaats omdat de bevoegdheid der arbeidsgerechten zou uitgebreid worden tot de ganse sector der maatschappelijke zekerheid (95) en vervolgens omdat de evolutie van deze laatste haar hoogtepunt nog niet bereikt heeft.

Anderzijds heeft tot heden niemand het positief bewijs geleverd dat de werkrechtsheren een beter ontwikkeld en meer objectief inzicht in het sociaal gebeuren zouden bezitten dan de beroepsmagistraten.

Mogen wij veronderstellen dat een persoon die in één of andere hoedanigheid betrokken is in het productieproces en die optreedt als mandataris van een groep, in staat is de betrekkingen tussen tegenstrijdige belangen op neutrale wijze te ontleden en vermag daaruit voldoende principes af te leiden om deze later toe vallen (96)?

Omgekeerd hebben de beroepsmagistraten daar waar geen werkrechtsheren bestaat zoals in de provincie Luxemburg (97) of voor de betwistingen die steeds tot hun bevoegdheid hebben behoord zoals de arbeidsongevallen, nooit aanleiding gegeven tot enige kritiek wegens een verondersteld gebrek aan speciale werkelijkheidszin of een gemis aan bekwaamheid (98).

d) *De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.*

21. Nog andere argumenten pleiten tegen het behoud van de paritaire samenstelling bij de oprichting van arbeidsgerechten.

Hoger (99) hebben wij het probleem van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht beschouwd van uit het standpunt der scheiding van de machten. Dit vraagstuk behelst echter nog andere aspecten.

De rechter mag niet verdacht worden van enig vooroordeel en moet zich bijgevolg onthouden van iedere politieke activiteit of van iedere agressieve stellingname op sociaal of economisch gebied (100).

De paritaire rechter daarentegen, of hij nu verkozen wordt of benoemd na voordracht door representatieve organisaties, is een mandataris. Zijn overtuiging en zijn sympathiën zijn gekend (101).

Wanneer de rechter verkozen wordt (102), zoals dat thans geschiedt, is het gevaar nog groter: op dat ogenblik vertegenwoordigt de kandidaat niet meer alleen een sociale maar als het ware ook een politieke groep (103).

Het is onverantwoord de verkiezing van de rechters aan te wenden om de contacten tussen de beroepsverenigingen en de kiezers nauwer toe te halen en om de juiste machtsverhouding tussen de onderscheiden betrokken bewegingen te bepalen (104), temeer daar in die voorwaarden de populariteit van de kandidaat, veel meer dan zijn bekwaamheid, in aanmerking zal komen.

Aan zekere dezer euvels, namelijk de verkiezing van de werkrechtsheren en hun mogelijk gebrek aan kennis van het sociaal recht, zou onbetwistbaar verholpen worden door de benoeming van het paritair element door de Koning (105) op voordracht van lijsten door de meest representatieve beroepsverenigingen.

Alhoewel dit laatste systeem een merkelijke verbetering betekent, belet het nochtans niet dat de werkrechtsheren een waar mandataris van zijn vereniging blijft en de partijen in feite zullen genieten van een dubbele verdediging: door hun raadsman en door de rechter van hun groep. Evenmin wordt verholpen aan het gevaar van een systematische oppositie tussen de werkrechtsheren-vertegenwoordigers van de werkgevers en van de werknemers.

e) *Het aantal kiezerscolleges.*

22. Een ander vraagstuk van de paritaire vertegenwoordiging ligt in het bepalen van de kiezerscolleges die mogen aanspraak maken op de verkiezing van werkrechtsheren indien men bij het systeem der verkiezingen blijft of in het aanduiden van de meest representatieve verenigingen indien men voor de toekomst afziet van het huidige regime.

Alles was zeer eenvoudig zolang de werkrechtsheren zich enkel uit te spreken hadden over betwistingen aangaande het arbeidsrecht. Ingeval de bevoegdheid van de ontworpen arbeidsgerechten nochtans een grote uitbreiding zou kennen, treedt het probleem van een evenredige en van een aan de natuur der geschillen aangepaste samenstelling op de voorgrond, vooral daar zelfs een strafrechtelijke bevoegdheid (106) wordt voorzien.

Tot heden kent men drie kiezerscolleges: deze van de werkgevers, van de arbeiders en van de bedienden (107).

Wanneer echter de bevoegdheid der arbeidsgerechten uitgebreid wordt tot de ganse sector van de maatschappelijke zekerheid, moet normaal ook aan de vertegenwoordiging van de verzekeraars en van de verzekerden gedacht worden (108).

Men kan natuurlijk opwerpen dat de verzekeringsorganismen op hun beurt paritair beheerd worden door afgevaardigden van de werkgevers- en werknemersorganisaties en dat voor hen bijgevolg geen bijzondere vertegenwoordiging in de schoot der arbeids-gerechten vereist is.

Daartegen kan men evenwel aanvoeren dat de verzekeringsorganismen een afzonderlijke categorie rechtspersonen met eigen belangen vormen en dat het abnormaal voorkomt dat de rechtspraak over de betwistingen met hun schuldeisers of schuldenaars zou toevertrouwd worden aan mandatarissen van deze laatsten, die in theorie dan tevens zouden geroepen zijn om de verzekeraars te vertegenwoordigen.

Overigens, indien eventueel mag verondersteld worden dat de werkrechters voldoende kennis hebben van het arbeidsrecht, is dat zeker niet het geval voor de techniek van de maatschappelijke zekerheid en een bijzondere vertegenwoordiging van de verzekeraars voor voor de kamers die belast worden met deze betwistingen dringt zich dan ook op.

Omgekeerd schijnt voor een onafhankelijke rechtsmacht een afzonderlijke vertegenwoordiging van de verzekerden, los van deze der werkgevers en der werknemers, zich eveneens op te dringen. Inderdaad, de werkrechters zijn meestal mandatarissen van patronale of syndikale organisaties, waarmede de verzekeringsorganismen (mutualiteiten, patroonskassen voor familievergoedingen en betaald verlof, syndikale bureau's voor werklozenvergoeding...) dikwijls zeer nauw verwant zijn.

Is in die voorwaarden de werknemer-schuldeiser of de werkgever-schuldenaar van de verzekeringsorganismen verzekerd van de absolute objectiviteit van de beroepsverenigingen?

23. De uitbreiding van de bevoegdheid doet bovendien nog andere vragen rijzen betreffende de paritaire samenstelling.

De sector van de maatschappelijke zekerheid voor onafhankelijke arbeiders zou eveneens onder de bevoegdheid der arbeidsgerechten vallen (109). Zullen de onafhankelijke arbeiders dan een nieuw kiezerscollege vormen of zullen ze — wat moeilijk te verdedigen is — vertegenwoordigd worden door de patronale werkrechters?

De toepassing van de wet op de arbeidsongevallen wordt ontnomen aan de vrederechters en begrepen in de bevoegdheid der arbeidsgerechten (110). Welke zal dan de rechtspositie zijn tegenover de paritaire samenstelling van de talrijke private verzekeringsmaatschappijen die in deze sector optreden? Vergeten wij vooral niet dat zowel de werkgevers als de werknemers, bij gebrek aan een diepgaande studie van de verzekeringstechniek, in principe wantrouwend staan ten opzichte van de beroepsverzekeraars.

De personele bevoegdheid zou uitgebreid worden tot de tewerkgestelden in de land- en tuinbouw (111), wat een nieuw kiezerscollege veronderstelt vermits niemand zal beweren dat deze categorie zou mogen vertegenwoordigd worden door de gewone mandatarissen der werknemers.

Uiteindelijk zouden de arbeidsgerechten, in tegenstelling met de werkrechtersraden, eveneens bevoegd zijn voor de handels- en technische directeurs, de ingenieurs, de scheikundigen en de actuarissen (112). In feite hebben wij hier te doen met het actueel begrip van «kaderpersoneel», dat op zijn beurt niet beantwoordt aan het concept «werknemer» zoals dit begrepen wordt door de wet van 1926.

Wij mogen bijgevolg besluiten dat het aantal bij-

zondere kamers van de arbeidsgerechten en het aantal categorieën werkrechters zich buiten verhouding zouden hoeven te vermenigvuldigen indien men van de paritaire formule niets anders verwacht dan een ideële en figuurlijke vertegenwoordiging van de rechts-onderhorigen.

f) *Het voorzitterschap.*

24. In verband met de veronderstelde paritaire samenstelling van de arbeidsgerechten heeft men zich afgevraagd welke plaats diende voorbehouden aan het onvermijdelijk juridisch element.

Teneinde tegemoet te komen aan de kritiek die uitgebracht werd op het statuut van de juridische bijzitters, voorziet men thans bijna eenparig (113) het voorzitterschap op te dragen aan een beroeps-magistraat.

Deze oplossing lag voor de hand. Zoals wij onderlijnd hebben (114) kan het sociaal recht niet afgescheiden worden van de andere takken van het recht, vooral daar sommigen zich zelfs voornemen aan de arbeidsgerechten een strafrechterlijke bevoegdheid toe te kennen.

Het voorzitterschap van een magistraat zou de enige mogelijke verbindingsschakel vormen tussen twee groepen waarvan de tegenstrijdige belangen veel meer tot uiting zullen komen naar gelang de uitbreiding van de materiële bevoegdheid der arbeidsgerechten.

Tenslotte veralgemeent deze oplossing slechts wat reeds bestaat voor de werkrechtersraden van beroep (115), biedt ze meer waarborgen van objectiviteit (116) en verzekert ze een deskundige leiding van de debatten en een strikte toepassing van de procedureregels.

Eventueel zal men tegen het voorzitterschap van een beroepsmagistraat het voorbeeld van de referendaris inroepen. Merken wij nochtans op dat steeds talrijke stemmen opgaan voor de eenmaking van het burgerlijk- en van het handelsrecht, wat de volledige afschaffing van de handelsrechtbanken moet tot gevolg hebben. Bovendien heeft men als overgangsmaatregel de bijzondere handelskamers bij de rechtbank van eerste aanleg voorgesteld of ook nog het toevertrouwen van het voorzitterschap van de handelsrechtbanken aan een beroepsmagistraat (117).

Anderzijds lijkt de vergelijking met de referendaris niet afdoende. De handelsrechtbank heeft geen paritaire samenstelling en zelfs zo het handelsrecht onafhankelijk blijft bestaan en de voorgenomen eenmaking met het burgerlijk recht niet tot stand komt, lijkt het niet geroepen een gelijkaardige uitbreiding te kennen als het sociaal recht.

B. — EEN UITZONDERINGSRECHTBANK?

a) *De autonomie van het sociaal recht.*

25. De oprichting van een uitzonderingsrechtbank wordt gegrond op de autonomie van het sociaal recht.

Hieromtrent hebben wij reeds onze mening uiteengezet. Het sociaal recht is inderdaad een particulier recht met een eigen rechtstechniek. Anderzijds heeft het sociaal recht — evenmin als enige andere tak van het recht — geen zelfstandig bestaan. Het kan niet toegepast worden zonder beroep te doen op het staatsrecht, het administratief, het burgerlijk en het handelsrecht (118), wisselwerking die een afzonderlijke interpretatie mogelijk maakt voor wie het man-

gelt aan een algemene praktijk van het recht en een algemene rechtscultuur.

Deze vaststelling verzet zich tegen de oprichting van een uitzonderingsrechtbank. Ongetwijfeld doet een magistraat die belast wordt met de rechtspraak over het sociaal recht, een zekere graad van gespecialiseerde kennis op. Een magistraat echter die zijn gans leven niets anders dan het sociaal recht beoefent zal wellicht, na verloop van enkele jaren, alle begrip voor de algemene principes van het recht en van de rechtstechniek verloren hebben.

b) *De eenheid van de rechterlijke macht.*

26. Het is verkeerd te beweren dat de oprichting van een uitzonderingsrechtbank, onder de vorm die voorgesteld wordt door de neergelegde wetsvoorstellen, slechts een bevestiging uitmaakt van een reeds bestaande toestand (119).

De huidige werkrechtsheren hebben slechts een zeer beperkte bevoegdheid (120) en de gewone rechtbanken, evenals de talrijke administratieve rechtscolleges komen tussen in de beoordeling van een massa geschillen van sociaal recht (121).

Een revalorisatie der arbeidsgerechten door een uitbreiding van hun bevoegdheid tot gans het sociaal recht, zal naast de gewone rechtbanken een tweede entiteit in het leven roepen die, vroeg of laat, de gewone rechtbanken in aanzien zal overtreffen (122). Immers, de initiatieven van de wetgever zullen in de toekomst veel meer het sociaal recht aanbelangen dan wel de andere takken van het recht en bijgevolg mogen wij vrezen dat een dag zal komen dat de gewone rechtbanken het aspect zullen aannemen van uitzonderingsrechtbanken.

27. De « devaluatie » van de gewone rechtbanken komt reeds onder verschillende vormen tot uiting in de neergelegde wetsvoorstellen, onder meer voor wat betreft de rol van het Hof van Verbreking en de toekenning van een strafrechterlijke bevoegdheid aan de arbeidsgerechten.

In de eerste plaats onttrekt het voorstel Major, uitzondering gemaakt voor de strafzaken (123), de rechtspraak der arbeidsgerechten aan de controle van het Hof van Verbreking.

De in laatste aanleg gevelde arresten of vonnissen van het Arbeidshof of van de Arbeidsgerechten zijn « wegens schending van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven vormen of wegens machtoverschrijding vatbaar voor beroep tot nietigverklaring bij het Arbeidshof dat met verenigde kamers zetelt » (124).

Dit artikel (125) wordt gemotiveerd (126) door de bewering dat niet alle betwistingen inzake maatschappelijke zekerheid burgerlijke rechten tot voorwerp hebben. Volgens zijn auteurs zou een tussenkomst van het Hof van Verbreking, althans in de mate het geen burgerlijke rechten betreft, de Raad van State dan ook zonder geldige reden beroven van zijn huidige controle over de rechtspraak inzake maatschappelijke zekerheid.

Wij hebben ons reeds uitgesproken voor het burgerlijk karakter van de rechten die de verzekerden kunnen doen gelden tegenover de Maatschappelijke Zekerheid en die wij bepaalden als een gediffereerd loon (127).

Bovendien bevat de opmerking betreffende de Raad van State een tegenstrijdigheid. Inderdaad, waarom voorzien de auteurs van het voorstel de oprichting, naast het Hof van Verbreking en de Raad van State,

van een soort derde Opperste Hof, namelijk het Arbeidshof, zetelend met verenigde kamers, wanneer volgens hen de Raad van State ten onrechte van een deel zijner bevoegdheden beroofd wordt?

28. Het primair doel van al de besproken ontwerpen, gans de tegenwoordige administratieve rechtspraak onder te brengen binnen het kader van een regelmatige rechtbank, wordt niet meer bereikt van het ogenblik af dat het toezicht over de rechtspraak ontnomen wordt aan het Hof van Verbreking.

Anderzijds is de controle van het Hof van Verbreking het enig middel om de eenheid van de rechtspraak te handhaven.

Immers, de in het voorstel Major begrepen formule moet talrijke tegenstrijdige beslissingen veroorzaken. Een eerste bron van dispariteit ligt in het feit dat het Hof van Verbreking strafrechterlijk zou bevoegd blijven. Men mag dan ook veronderstellen dat zijn toepassing van het sociaal recht zal verschillen van deze van het met verenigde kamers zetelend Arbeidshof.

Daarnaast ligt een tweede bron van dispariteit in de waarschijnlijkheid dat het Arbeidshof de talrijke bepalingen van gemeen recht die het zal moeten toepassen niet op dezelfde wijze zal interpreteren als het Hof van Verbreking.

Wat blijft in die voorwaarden nog over van de rechtszekerheid en de continuïteit van het recht?

IV. De strafrechterlijke bevoegdheid der Arbeidsgerechten.

a) *Haar opportuniteit.*

29. Zo het sociaal recht steeds grotere uitbreiding neemt, zal de rechtspraak van het Hof van Verbreking niet meer hetzelfde belang hebben als thans, wat ten volle de hoger geopperde mening illustreert, dat de gewone rechtbanken het aspect zullen aannemen van secundaire rechtsmachten.

Een identiek verschijnsel vindt men terug in het wantrouwen tegenover de correctionele rechtbanken en in het toekennen van een strafrechterlijke bevoegdheid aan de arbeidsgerechten.

Het voorstel Lahaye beperkt zich tot het aanduiden van het principe (128). Het voorstel Tahon (129) en het amendement Deruelles (130) daarentegen geven een volledige nomenclatuur van de wetten waarvan de strafbepalingen tot de bevoegdheid der arbeidsgerechten behoren.

Deze laatste lijst is zeer indrukwekkend. In de vergelijkende tafel (131), die door de Commissie van Arbeid en Sociale Voorzorg der Kamer van Volksvertegenwoordigers gepubliceerd werd, vinden wij voor het voorstel Tahon een 60-tal rubrieken en voor het amendement Deruelles een 45-tal.

Het voorstel Major (132) tenslotte voorziet de publicatie bij koninklijk besluit (133) van de lijst der inbreuken waarvan de arbeidsgerechten kennis nemen, evenals de oprichting van een bijzonder parket bij deze arbeidsgerechten (134).

30. De toekenning van een strafrechterlijke bevoegdheid aan de arbeidsgerechten en de oprichting van een bijzonder parket, vinden hun oorsprong in de beweringen als zouden de correctionele rechtbanken weigeren « de industriëlen aan eenzelfde regime te onderwerpen als de dief » en het parket de toepassing van de wetten van sociaal recht slechts zelden eist (135).

De vraag naar de gegrondheid van deze ernstige beschuldigingen terzijde gelaten, betwijfelen wij niet dat, binnen het kader van de huidige rechterlijke inrichting, oplossingen kunnen gevonden worden voor de moeilijkheden, die zich eventueel zouden voordoen, zoals bijvoorbeeld een feitelijke specialisatie van de magistraten van het parket (136).

Daarnaast heeft men de strafrechterlijke bevoegdheid van de arbeidsgerechten ook nog verdedigd wegens de gespecialiseerde kennis en de bijzondere ervaring die vereist worden om de strafbepalingen van het sociaal recht te kunnen toepassen (137), vaststelling die erg paradoxaal klinkt, vermits de paritaire bijzitters niet eens juristen zijn, laat staan specialisten in het sociaal recht.

b) Haar grondwettelijkheid.

31. De grondwettelijkheid der arbeidsgerechten wordt heden niet meer in twijfel getrokken. Inderdaad, indien de Grondwet de werkrechtshouders niet uitdrukkelijk vermeldt in artikel 105, neemt men algemeen aan dat ze begrepen zijn onder de handelsrechtbanken waaruit ze stammen (138).

Hoe het gesteld is met de strafrechterlijke bevoegdheid der arbeidsgerechten (139)? Tot heden stelde de vraag zich niet vermits de straffen die uitgesproken worden in uitvoering van artikel 47 van de wet van 9 juli 1926 louter disciplinaire straffen zijn, om dewelke de Grondwet zich niet bekommert (140), en artikel 88 alleen het handhaven van de orde ter zitting beoogt.

Het schijnt echter uitgesloten een strafrechterlijke bevoegdheid toe te kennen aan gekozen rechters. Zo schafte de Grondwet impliciet artikel 166 van het Wetboek van Strafvordering betreffende de gemeentelijke politierechtbanken, waarin de burgemeester als rechter zetelde, af als strijdig met artikel 94, dat de uitzonderingsrechtbanken verbiedt en ook omdat de strafrechterlijke bevoegdheid rechtstreeks de vrijheid en het patrimonium der burgers aanbelangt, burgerlijke rechten waarvan de beoordeling krachtens artikel 92 toebehoort aan de gewone rechtbanken met onafzetbare rechters (141).

Anderzijds blijft de vraag of het toekennen van een strafrechterlijke bevoegdheid aan de arbeidsgerechten niet strijdig is met het verbod van het tweede lid van artikel 94 betreffende de oprichting van buitengewone rechtbanken of commissies die door Thonissen (142) bepaald worden als zijnde « Tous les corps judiciaires créés avec une compétence exclusive ou restrictive de la compétence propre aux tribunaux dont la Constitution a posé le principe ».

Moet men dan, wanneer Orban (143) de mening uit dat de straffen die door de werkrechtshouders thans uitgesproken worden niet onder het verbod van artikel 94 vallen omdat het disciplinaire straffen geldt, daaruit a contrario afleiden dat zo het niet om disciplinaire straffen gaat, artikel 94 wel van toepassing is?

c) Zetel en parket.

32. Een ander probleem stelt zich in verband met de samenstelling van zulk een strafrechterlijk bevoegde uitzonderingsrechtbank.

In de eerste plaats zullen de arbeidsgerechten samengesteld zijn uit een meerderheid van paritaire rechters zonder bijzondere kennis van de talrijke enge en zeer technische rechtsprincipes eigen aan het

strafrecht. Men bedenke daarbij dat elke afwijking van het beginsel dat het strafrecht op de meest restrictieve wijze moet geïnterpreteerd worden, de individuele vrijheid in gevaar brengt (144).

Welke zullen bovendien de criteria zijn die het stelsel van de onverengbaarheid zullen bepalen? Zulk systeem blijkt zich inderdaad op te dringen, vermits het kan gebeuren dat één der rechters een concurrent is van de verweerder, of een handelsrelatie, een cliënt, een schuldenaar of een schuldeiser.

Quid eveneens wanneer de paritaire rechter een andere organisatie vertegenwoordigt dan deze van de verweerder? Of omgekeerd, wanneer de rechter juist een lid van zijn beroepsvereniging is, vraag die dan trouwens nog beïnvloed wordt door het feit dat het dikwijls een mandataris van de syndicaten is die de verdediging waarneemt.

Tenslotte stelt het voorstel Major nog de oprichting voor van een bijzonder parket.

Wat zal gebeuren wanneer het Openbaar Ministerie wordt toevertrouwd aan twee afgescheiden lichamen, aan een parket van gemeen recht en aan een parket van de arbeid? Valt niet te vrezen dat men vroeg of laat een « dubbel » recht zal hebben, dat zal verschillen naargelang het parket dat met zijn toepassing belast wordt?

Het lijkt bijgevolg van belang elke splitsing in de uitoefening der openbare vordering te vermijden en de eenheid van het parket te behouden. Niets belet eventueel een feitelijke specialisatie (145), maar de eenheid van leiding is essentieel.

d) Verknochte inbreuken.

33. De toekenning van een strafrechterlijke bevoegdheid aan de arbeidsgerechten, evenals de oprichting van een bijzonder parket, illustreren ten volle en in dezelfde mate als de beperkte rol die aan het Hof van Verbreking wordt opgedragen, de hoger onderliggende tendenz om de tussenkomst van de gewone rechtbanken te herleiden tot deze van secundaire rechtsmachten.

Deze strekking komt eveneens tot uiting in de oplossing die weerhouden wordt in geval van verknochtheid tussen inbreuken op sociale wetten en inbreuken van gemeen recht.

De gewone strafrechter bevoegd laten stemt niet overeen met de door de auteurs der neergelegde wetsvoorstellen nagestreefde objectieven (146).

De arbeidsrechter bevoegd laten betekent het invoeren van een drievoudige strafrechtspraak: deze voor de inbreuken op sociale wetten uitgesproken door de arbeidsgerechten, en deze voor de inbreuken van gemeen recht uitgesproken dan eens door de gewone rechtbank, dan weer door het arbeidsgerecht.

Men heeft dan voorgesteld de bevoegdheid aan de gewone rechtbank te laten, maar de vordering toe te vertrouwen aan het parket van de arbeid (147). In dit geval bekomen wij nochtans een dubbele sociale strafrechtspraak: deze van het arbeidsgerecht en deze van de gewone rechtbank. En wie zal zich uitspreken over de eventuele verknochtheid? (148).

Uiteindelijk is dan voorgesteld ingeval van verknochtheid de vervolgingen te splitsen (149), met dien verstande dat de gewone rechtbank slechts zou beslissen nadat het arbeidsgerecht uitspraak heeft gedaan. Met andere woorden, men maakt de gewone rechtbank van nu af reeds ondergeschikt aan de uitzonderingsrechtbank.

V. Besluit.

34. Uit dit alles menen wij te mogen besluiten dat noch het behoud van de paritaire formule voor de samenstelling van de rechtsmacht die zal belast worden met de rechtspraak over het sociaal recht, noch de oprichting van een al dan niet paritair samengestelde uitzonderingsrechtbank, gelukkige oplossingen betekenen voor het probleem der rechtsbedeling inzake arbeidsgeschillen en toepassing van de sociale wetgeving.

Wij zijn akkoord dat eenmaking zich opdringt. Wanneer wij echter rekening houden met de steeds maar ingewikkelder wordende structuur van onze samenleving en met de argumenten die wij hoger ontwikkelden, menen wij dat de eenheid van de rechtspraak steeds essentiëler wordt. Wij zijn dan ook de overtuiging toegedaan — en dit standpunt nemen wij ook in tegenover de handelsrechtbanken — dat de gunstigste oplossing ligt in de oprichting van bijzondere kamers (arbeidskamers) bij de rechtbanken van eerste aanleg, waarvoor men een bijzondere, zeer soepele en aangepaste procedure zou voorzien.

Wat de studie van de voorgenomen hervorming betreft, hopen wij dat dit probleem in de Kamer van Volksvertegenwoordigers zal behandeld worden door de Verenigde Commissies van Arbeid en Sociale Voorzorg en van Justitie en bij voorkeur nog door een bijzondere commissie.

Zullen deze commissies echter over voldoende tijd beschikken om bij hun onderzoek zelfs de kleinste details onder ogen te nemen? Wij denken van niet. In de eerste plaats moeten ze uitgaan van een degelijke basistekst en het is te vrezen dat geen der neergelegde voorstellen hiertoe volledige bevrediging schenkt. Anderzijds zal een grondige amendering van de huidige voorstellen tot een onsamenhangend en soms tegenstrijdig ontwerp leiden.

Het ware dan ook wellicht wenselijk, zoals voor talrijke andere problemen, een Commissie van Juristen op te richten die zou belast worden met de voorbereiding van een nieuw en degelijk ontwerp en die zou samengesteld zijn uit magistraten, vertegenwoordigers van de balie, universiteitsprofessoren, rechtskundige raadgevers der beroepsverenigingen en vertegenwoordigers van sommige ministeriële departementen.

Francis J. DE WEERT,
Assistent aan de Vrije
Universiteit te Brussel.

(1) Een vergelijkende tabel der onderscheiden wetsvoorstellen werd door de Heer Lahaye opgesteld ten behoeve van de Commissie van Arbeid en Sociale Voorzorg der Kamer van Volksvertegenwoordigers (Parl. Doc. Z.1955-56, n° 436).

(2) Parlem. Doc. B.Z.1954, n° 86.

(3) Parlem. Doc. Z.1954-55, n° 161.

(4) Parlem. Doc. Z.1955-56, n° 474.

(5) Parlem. Doc. Z.1955-56, n° 489.

(6) Parlem. Doc. B.Z.1954, n° 48 en 49; Parlem. Doc. Z.1954-55, n° 143.

(7) Parlem. Doc. B.Z. 1954, n° 86/2 en 3.

(8) De bibliographie over het probleem der arbeidsrechten groeit snel aan. Vermelden we: De Swaef, Magrez et Stranart, *Les Juridictions du Travail*; Les Nouvelles, *Droit Social*, t. II; Lenaerts, *De Geschillen in zake Maatschappelijke Zekerheid*, Ann. vr. rechtsgel. en staatswet. 1952, p. 451; Diderich, *Le Contentieux de la Sécurité Sociale* (communication à la seconde journée d'études de l'Institut inter-universitaire de droit social), Rev. dr. soc. 1953, p. 137 en 177; Hebette, *La Réforme des Juridictions du Travail*, Rev. du Trav. 1954, p. 113; Horion, *La Réforme des Conseils de Prud'hommes*, Le Progrès social, mai 1948, p. 31; Horion, *Note sur le Contentieux de la Sécurité Sociale*, Problèmes, 1949, p. 518; Geysen: *Les Juridictions du Travail*, Rev. dr. soc. 1949, p. 97 en 129; Thomas, *Faut-il transformer les Conseils de Prud'hommes en Tribunaux du Travail?* Rev. dr. soc. 1951, p. 77; Taquet, *Les Juridictions du Travail*,

Ann. de dr. et de sc. pol. 1956, p. 1; Van Hoecke, *Het Arbeidsrecht in de Branding*, Openingsrede voor de Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent, R.W. 1954, col. 305; Fredericq, *Antwoord aan Mr. Van Hoecke*, R.W. 1954, col. 325; Conferentie der Jonge Balie te Luik, *Une Enquête sur la Création des Juridictions du Travail*, J.T. 1956, p. 436; Vanden Bossche, *Studie in « Industrie »*, April 1956; Van Baarle, *Beschouwingen rond de huidige Wetsvoorstellen op de Arbeidsrechten*, R.W. 1956, col. 1754; Brasseur, *Les Tribunaux du Travail et la Proposition 86 de M. Major*, Rev. dr. Soc. 1956, p. 48.

(9) Zie de tabel in De Swaef, op. cit., p. 41 tot 48 en Diderich, op. cit., p. 178.

(10) De Swaef, op. cit., n°s 1032 en 1033; Hebette, op. cit., p. 115.

(11) De Swaef, eod. loc., n° 1034; Hebette, ibidem.

(12) De Swaef, eod. loc., n° 1035; Hebette, ibidem.

(13) Hebette, ibidem; Taquet, op. cit., p. 12 à 17; Van Hoecke, op. cit., col. 306-07 (en verwijzingen); Pierson, *Les Nouvelles, Procédure Civile, Exposé Critique n° 1409*; Horion, in *Progrès Social*, mai 1948, p. 40; Lagasse, Ann. dr. et sc. pol. 1956, p. 30.

(14) De Swaef, eod. loc., n° 1031; Hebette, ibidem; Van Hoecke, eod. loc., col. 314-315; Taquet, loc. cit., p. 9.

(15) Hebette, eod. loc., p. 116; Van Hoecke, eod. loc., p. 309 en 313.

(16) Horion, eod. loc., p. 41-42; Hebette, ibidem; Van Hoecke, ibidem.

(17) Zie de tabel in De Swaef, op. cit., p. 41 tot 48 en Diderich, op. cit., p. 178.

(18) De Swaef, loc. cit., n° 1044; Diderich, eod. loc., p. 180; Hebette, eod. loc., p. 118; Van Hoecke, eod. loc., p. 118.

(19) De Swaef, loc. cit., n° 1047.

(20) Diderich, eod. loc., p. 180; Hebette, eod. loc., p. 118-119.

(21) De Swaef, eod. loc., n° 1043; Hebette, eod. loc., p. 117; Diderich, eod. loc., p. 182 en 186.

(22) De Swaef, eod. loc., n°s 1049 tot 1053; Diderich, ibidem; Hebette, eod. loc., p. 119; Van Hoecke, eod. loc., col. 308.

(23) Diderich, eod. loc., p. 178; Hebette, eod. loc., p. 119.

(24) Diderich, ibidem; Hebette, ibidem.

(25) Van Hoecke, eod. loc., col. 319; Lagasse, Ann. de dr. et de sc. pol. 1956, p. 29; Leen, *Rapport sur la Réforme de la Sécurité Sociale*, p. 144; Lenaerts, op. cit., p. 488, waar hij een zuiver administratieve rechtsorde voorstaat, en p. 479, waar hij ten subsidiaire titel een gedeeltelijke eenmaking der bestaande administratieve commissies voorstelt.

(26) Hebette, eod. loc., p. 126; Diderich, eod. loc., p. 194; De Swaef, op. cit. *Exposé Critique, Hfst. III*; Horion, *Note sur le contentieux de la Sécurité Sociale, in Problèmes, 1949*, p. 518 en volgende. *La Réforme des Conseils de Prud'hommes*, in *Le Progrès Social*, mai 1948, p. 35 en volgende (in eerste aanleg zouden de administratieve commissies bevoegd blijven). Dit standpunt wordt eveneens bijgetreden door de Nationale Arbeidsraad (advies n° 58, p. 1, 11 juli 1956), alhoewel de patronale afvaardiging en deze der Christelijke Syndikaten menen dat de huidige commissies moeten behouden blijven als administratieve instructielichamen. (eod. loc., p. 4.)

(27) Wigny, *Principes généraux de droit administratif belge*, 1948, p. 218-19 en *Droit Constitutionnel*, p. 766. Over de natuur van de rechten en verplichtingen van de aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen personen: S. David, *La nature juridique des cotisations à la Sécurité Sociale*, Rec. dr. soc., 1952, p. 174. J. Stassen, *Essai sur la nature des Droits aux prestations en matière de Sécurité Sociale* (Rapport présenté à la séance du 21 mai 1955 de l'Institut interuniversitaire de Droit Social), Rev. de Dr. soc. 1955, p. 141 (met tussenkomsten van de H.H. P. Horion, S. Frey, Ch. Goossens, P. De Visscher, M. Taquet, Cl. Renard, L. Jacques-Houssa en R. Geysen). Verbr. 19 februari 1942, Rev. Jurispr. dr. adm., 1946, p. 15; Zie ook Waleffe, *La Sécurité Sociale, service public?*, Rev. dr. soc., 1953, p. 105 en R. Roch, *La Sécurité Sociale considérée du point de vue du droit social*, Rev. du Trav., 1951, p. 452.

(27bis) Prof. A. Mast wijdde onlangs een zeer merkwaardige studie aan het door de art. 92 en 93 van de G.W. gemaakt onderscheid, *Les Fondements Constitutionnels de la Juridiction administrative. Communication faite à l'Institut Belge des sciences administratives le 5 mars 1956*.

(28) Wigny, *Droit Constitutionnel*, p. 762.

(29) 5 november 1920, Pas. 1920, I, 193.

(30) Proc. Gén. Leclercq, *Le Pouvoir Judiciaire*, B.J. 1889, col. 1266.

(31) Verbr. 11 mei 1933, Pas. 1933, I, 222.

(32) Wigny, *Droit Constitutionnel*, p. 765.

(33) Savatier, *Les Métamorphoses Economiques et Sociales du Droit Civil d'aujourd'hui*, Hfst. XIV, o.a. n°s 339 à 341 en 345.

(34) Beperkt tot de artikelen 1780 en 1781.

(35) R. Roch, op. cit., p. 456.

(36) Hebette, op. cit., p. 127.

(37) Hebette, op. cit., p. 127.

(38) Ripert, *Le régime démocratique et le droit civil moderne en Dablin, Droit de classe et droit commun*, gebruikt de term « droit de classe ».

(39) R. Roch, op. cit., p. 459.

(40) Durand, *Le Particularisme du droit du travail*, *Droit Social*, p. 298.

(41) Rev. du Trav. 1945, p. 10.

(42) Hebette, op. cit., p. 123.

(43) Rouast en Durand, *Précis de Législation Industrielle*, n° 62.

(44) Rapport sur la Réforme de la Sécurité Sociale, p. 102.

(45) Waleffe (Rev. dr. soc. 1953, p. 237) toont duidelijk

aan dat de sociale verzekering voldoet aan de criteria van de mutuele verzekeringen.

(46) Verbr., 19 febr. 1942, Pas. 42, I, 48, Rev. Jurispr. dr. adm. 1946, p. 15 en in Frankrijk: Demontès, Rev. Faillites 1937, 557; Grenoble, 5 déc. 1934, Rev. gen. terr. 1935, 395; Limoges, 10 nov. 1936, S. 37, II, 113; Nota onder Cass. (soc.) 30 juli 1949, S. 1949, I, 173.

(47) S. David, op. cit. p. 173-74; Herzog, Rev. trim. dr. Comm. 1951, 26 en nota Ailbert onder Cons. Etat 14 feb. 1936, S. 1936, III, 86.

(48) S. David, op. cit., p. 173-74; Van Hoecke (op. cit., col. 318) schijnt deze stelling eveneens te verdedigen.

(49) S. David, op. cit., p. 177.

(50) R. Roch, op. cit., p. 468.

(51) Zo weigerden de rechtbanken kortgeleden de uitvoeringsbesluiten toe te passen aangaande de maatschappelijke zekerheid van de met foioen bezoldigde arbeiders bij gebrek aan raadpleging van de bevoegde (in dit geval onbestaande) paritaire commissie.

(52) Besluitwet van 9 juni 1945 houdende het statuut der paritaire raden.

(53) R. Roch (op. cit., p. 469) citeert het voorbeeld van de collectieve overeenkomst van 20 november 1950 over de toekenning van een supplementair verlof.

(54) S. David, op. cit., p. 175.

(55) De Swaef, R. crit. jur. belge 1952, p. 279; Herzog, Rev. trim. dr. comm. 1951, p. 24 en volgende; Nota Gauguier onder Cass. (soc.) 30 juli 1949, JCP 1949, II, 5053; Cfr. Ranwez, Rev. dr. soc. 1953, p. 235. Contra P. Lagasse, Rev. dr. soc. 1953, p. 234.

(56) Cass. fr. 12 févr. 1940, Bull. acc. trav. 1941, p. 5.

(57) Comm. reg. app. séc. soc., Orléans 20 juin 1950; JCP 1950, II, 5875.

(58) Lagasse, Rev. dr. soc. 1953, p. 234.

(59) Ranwez, Rev. dr. soc. 1953, p. 235.

(60) Besluiten van Proc. Gén. Leclercq bij Verbr. 5 oktober 1934, Pas. 1935, I, 29.

(61) Horion, La Réforme des Conseils des Prud'hommes, Le Progrès Social, mai 1948, p. 35.

(62) Horion, ibidem.

(63) Lagasse, Ann. dr. et Sc. pol., 1956, p. 29; Roche, op. cit., p. 458.

(64) Horion, Note sur le Contentieux de la Sécurité Sociale, Problèmes, 1949, p. 522.

(65) De Conferentie van de Jonge Balie te Luik (J.T. 1956, p. 436) verdedigt de oprichting van bijzondere Kamers bij de rechtbank van eerste aanleg, samengesteld uit een alleenzettelend rechter en een vertegenwoordiger van de werkgevers en van de werknemers. MM. Taquet (Ann. de dr. et de sc. pol. 1956, p. 24) en Pierson (Les Nouvelles, Procédure Civile, n° 1409) verdedigen een facultatief paritaire element (zoals voor de arbeidsongevallen — art. 24, al. 6, van de Wet van 24 december 1903) dat de rechter op vraag der partijen zou bestaan.

(66) Diderich, p. 193; Voorstel Major, Memorie van toelichting, p. 9.

(67) De Swaef, op. cit., n° 1086; Hebette, op. cit., p. 125.

(68) De Swaef, op. cit., n° 1028 en 1085.

(69) Taquet, op. cit., p. 14.

(70) Advies n° 58 de dato 11 juli 1956, p. 7.

(71) Voorstel Major, Memorie van Toelichting, p. 9; Voorstel Tahon, Memorie van Toelichting, p. 2; Voorstel De Gryse, Memorie van Toelichting, p. 2.

(72) Nrs 4 en 5.

(73) Taquet, op. cit., p. 14; R. Roch, op. cit., p. 467, n° 19, drukt zich als volgt uit « Les groupements professionnels sont devenus des organismes semi-publics participant aux tâches de l'Etat et empiétant progressivement sur celles-ci ».

(74) N° 9.

(75) Voorstel Major, art. 13, 4°; Voorstel Lahaye, art. 10.

(76) Voorstel De Gryse, art. 6; Voorstel Tahon, art. 9.

(77) Cfr. Hebette, op. cit., p. 125.

(78) De werkrechtensraad van Lyon werd opgericht door de wet van 18 maart 1806.

(79) Taquet, op. cit., p. 3; Hebette, op. cit., p. 125.

(80) De Swaef, op. cit., n° 1028, 1085 en 1086.

(81) Hebette, op. cit., p. 125.

(82) Taquet, op. cit., p. 13.

(83) Horion, Note sur le Contentieux de la Sécurité Sociale, Problèmes, 1949, p. 522-523.

(84) Horion, ibidem.

(85) Diderich, op. cit., p. 193.

(86) J.T. 1956, p. 437.

(87) Art. 31, al. 2 van de wet van 9 juli 1926.

(88) Art. 31, al. 3 van de wet van 9 juli 1926.

(89) Taquet, op. cit., p. 12.

(90) Art. 34, al. 3 van de wet van 9 juli 1926.

(91) De Swaef, op. cit., n° 65; Taquet, op. cit., p. 12.

(92) Taquet, op. cit., p. 13.

(93) De Swaef, op. cit., n° 1086; O. Bonbled in de Ann. de dr. et sc. pol., 1956, p. 38.

(94) Voor de statistieken: De Swaef, op. cit., n° 1037; Bulletin voor Statistieken 1953, p. 1470 en 1955, p. 925.

(95) Voorstel Major, art. 2 en 3; Voorstel De Gryse, art. 14; Voorstel Tahon, art. 13; Voorstel Lahaye, art. 42.

(96) Taquet, op. cit., p. 13.

(97) Vgl. Tabel in De Swaef, op. cit., n° 376bis. Zo ook bv. te Fleron, waar de werkrechtensraad alleen bevoegd is voor geschillen in de steenkoolmijnen.

(98) Taquet, op. cit., p. 14; Van Hoecke, op. cit., col. 314-15.

(99) N° 16.

(100) Hebette, op. cit., p. 114.

(101) Taquet, op. cit., p. 15.

(102) Voorstel Major, art. 13, 4°; Voorstel Lahaye, art. 12; Stellingname v. h. A.B.V.V. in de Nat. Arbeidsraad: advies n° 58, p. 10.

(103) J. Eeckhout, La Magistrature et les Libertés constitutionnelles, Les Conseils de Prud'hommes, J.T., 1951, p. 125.

(104) Van Hoecke, op. cit., col. 316; Taquet, p. 16; Pro De Swaef, n° 1050.

(105) Voorstel De Gryse, art. 7; Voorstel Tahon, art. 9, Advies van de Nat. Arbeidsraad, p. 10.

(106) Voorstel Major, art. 8 en art. 51bis ingelast door het amendement Deruelles; Voorstel Tahon, art. 15; Voorstel Lahaye, art. 44; Advies van de Nat. Arbeidsraad, p. 5 (met negatieve houding van de patronale afvaardiging).

(107) Art. 37 van het K.B. van 25 maart 1927.

(108) Hebette, op. cit., p. 125.

(109) Voorstel Major, art. 3, 7°; Voorstel Tahon, art. 13, 3° en art. 15, Maatschappelijke Zekerheid, 11°.

(110) Voorstel Tahon, art. 13, 2°, en art. 15, Arbeidsongevallen, 1° à 4°; Voorstel De Gryse, art. 14, 2°; Voorstel Lahaye, art. 42; Voorstel Major, art. 3, 1°.

(111) Voorstel Major, art. 5; Voorstel Tahon, art. 13, 1°; Voorstel De Gryse, art. 14.

(112) Voorstel De Gryse, art. 14; Voorstel Tahon, art. 13, 1°; Voorstel Major, art. 5 (tenzij deze personen « aan het hoofd staan van het dagelijks beheer van de onderneming »).

(113) Voorstel Major, art. 13; Voorstel De Gryse, art. 3; Voorstel Tahon, art. 3; Voorstel Lahaye, art. 4; Bonbled, Ann. de dr. et de sc. pol. 1956, p. 38; Taquet, op. cit., p. 25; Diderich, op. cit., p. 194; De Swaef, op. cit., n° 1088; Advies van de Nat. Arbeidsraad, p. 7 tot 9. Contra: de Christelijke Syndikaten (Adv. v. d. Nat. Arbeidsraad, p. 7).

(114) Cfr. n° 9.

(115) Art. 120 van de wet van 9 juli 1926.

(116) Advies van de Nat. Arbeidsraad, p. 7B.

(117) J. Limpens, De l'Unification du droit civil et du droit commercial, J.T. 1953, 353 (met talrijke verwijzingen); R. Piret, Le problème des Tribunaux de commerce en Belgique, Rev. de dr. intern. et de dr. comp., 1950, 50 en Vers l'Unification du droit civil et du droit commercial, Rev. de la Banque, p. 225 en 293; Besluiten van het Centre d'Etudes pour la Réforme de l'Etat (p. 478; Voorstel De Gryse, Parl. Doc. Kamer van Volksvertegenwoordigers, Z.1952-53 n° 159 en verslag Nossent Z.1952-53, n° 209; J.T. 1953, p. 126 en 602; Voorstel Pierson bij het debat over de Grondwetsherziening, Analytisch Verslag van de Kamer van Volksv., zitting van 27 oktober 1953, p. 1038.

(118) J.T. 1956, p. 437; Taquet, p. 15.

(119) J.T. 1956, p. 438K.

(120) Voor de opsomming, zie De Swaef, op. cit., n° 150 à 185.

(121) Diderich, op. cit., p. 138 à 152; De Swaef, Tabel der Juridicties van Sociaal Recht, op. cit., p. 41-48.

(122) Conferentie der Jonge Balie te Luik, J.T. 1956, p. 438.

(123) Art. 10, al. 2.

(124) Art. 10, al. 3. Bij dit artikel diende de Heer Deruelles een amendement in (Parl. Doc. B.Z. 1954, n° 86, 2°).

(125) Vergelijk met de Wet van 23 december 1946 (art. 9), houdende oprichting van de Raad van State.

(126) Memorie van toelichting bij het voorstel Major, p. 10. Deze opvatting wordt bijgetreden door M. Diderich (op. cit., p. 194) en Horion (Note sur le Contentieux de la Sécurité Sociale, Problèmes 1949, p. 523 en volgende).

(127) Zie n° 10.

(128) Art. 44.

(129) Art. 15.

(130) Parl. Doc., B.Z., n° 86, 3, nieuw art. 51bis.

(131) Parl. Doc., Z.1955-56, n° 436, p. 16-17.

(132) Art. 8.

(133) Het voorstel Major delegeert zeer brede bevoegdheden aan de uitvoerende macht, o.a. voor wat betreft: het bepalen van het rechtsgebied der arbeidsgerechten (art. 1); hun aantal beroepsmagistraten en paritaire bijzitters (art. 13, 22, 28, 29); de benoemingsvoorwaarden der magistraten en der bijzitters (art. 14, 23, 28, 37); de burgerlijke procedure (art. 41); de lijst der inbreuken die onder de strafrechtelijke bevoegdheid vallen (art. 8); de strafrechtelijke procedure (art. 41); de oprichting van een « eventuele » bijzondere gerechtelijke politie (art. 32); het gebruik der talen (art. 42); het lot der thans aanhangig zijnde betwistingen (art. 52).

(134) Art. 28 à 37.

(135) De Swaef, op. cit., n° 1070; Hebette, op. cit., p. 124.

(136) Taquet, op. cit., p. 24.

(137) Advies van de Nationale Arbeidsraad, p. 5; Voorstel Major, Memorie van toelichting, p. 16.

(138) Orban, Le Droit constitutionnel de la Belgique, II, p. 596; Thonissen: La Constitution belge annotée, n° 492 en 493. De behandelde voorstellen (Voorstel Major, Mem. van Toel. p. 9; Voorstel Tahon, Mem. v. Toel. p. 1; Voorstel De Gryse, Mem. v. Toel. p. 2) verwijzen naar de tussenkomsten van de heren De Schrijver, Humblot en Van den Daele ter gelegenheid van het debat over de Grondwetsherziening (Bekn. Verslag v. d. Kamer van Volksvertegenwoordigers, Z. 1952-53, p. 1039-40); Orban (II, P.596) merkt nochtans op dat vermits de grondwettelijkheid der werkrechtensraden bepaald wordt door hun oorsprong in de handelsrechtbanken, ze uitsluitend bevoegd zijn voor personen met een handels- of industriële activiteit. Hij sluit uitdrukkelijk de mogelijkheid uit van een personele bevoegdheid die de tewerkgestelden in land- of tuinbouw zou begripen.

(139) Dit aspect van het probleem der grondwettelijkheid werd in 1953 door de wetgevers bij de behandeling van de artikels die het voorwerp moeten uitmaken van een Grondwetsherziening niet besproken.

- (140) Orban; ibidem.
 (141) Thonissen, La Constitution belge anotée, nos 408 en 409; Wigny, Droit Constitutionnel, p. 768.
 (142) Cod. loc., p. 278, n° 407.
 (143) Op. cit., p. 596.
 (144) Geysen, Les Juridictions du Travail, Rev. dr. soc. 1949, p. 130; Taquet, op. cit., p. 23; Horion, in Progrès

- Social 1948, p. 36; Contra De Swaef, op. cit., n° 1070; Bonbled, Ann. dr. sc. pol. 1956, p. 40.
 (145) Taquet, op. cit., p. 24.
 (146) Conferentie der Jonge Balie te Luik, J.T. 1956, p. 437.
 (147) Voorstel Major, art. 8 en art. 32.
 (148) Conferentie der Jonge Balie te Luik, J.T. 1956, p. 438.
 (149) Amendement Deruelles (nieuwe art. 8bis, 34, 34bis en 34ter, Parl. Doc., B.Z. 1954, n° 86, 3).

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 22 december 1955.

Voorzitter: M. Sohier.

Raadshcer-Verslaggever: M. Gilmet.

Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs De Bruyn en Veldekens.

Burgerlijke rechtsvordering. — Verzet. — Ook ten aanzien van vonnissen tot bekrachtiging van een akte van verdeling staat het rechtsmiddel van verzet open ten behoeve van elke niet verschenen partij.

Het verzet in burgerlijke zaken is een rechtsmiddel van gemeen recht, dat principieel openstaat voor elke niet verschenen partij, die er belang bij heeft het gewezen vonnis of arrest te doen intrekken; een niet verschenen partij kan slechts door een wettelijk afwijkende bepaling van dit vermogen beroofd worden.

Een dergelijke bepaling bestaat niet in zake vorderingen tot bekrachtiging van een akte van verdeling.

Uit de omstandigheid, dat de rechtbank de verdeling niet kan bekrachtigen zonder dat partijen aanwezig zouden zijn of opgeroepen, indien niet allen bij het sluiten van het proces-verbaal verschenen zijn, blijkt niet dat een partij, die althoewel opgeroepen, niet besluit en tot besluiten niet wordt aangemaand, als aanwezige partij zou worden beschouwd en naderhand niet het rechtsmiddel van verzet zou kunnen aanwenden.

De la Fontaine René t/ G. de Pierpont de Burnet e.a.

Gelet op het bestreden arrest de 8ste november 1954 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel:

Over het middel, schending van de artikelen 823, 837 en 838 van het Burgerlijk Wetboek, 149, 157, gezegd artikel 157 gewijzigd door artikel 8 van het koninklijk besluit n° 300 van 30 maart 1936, 160, 161, 966, 977, 980 en 981 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en 97 der Grondwet,

doordat het bestreden arrest het vonnis waartegen beroep bevestigend, verklaard heeft dat als contradictoir diende aangezien en dienvolgens voor verzet niet vatbaar het vonnis dat, in de vordering tot verdeling contradictoir tussen partijen gebonden, het door de aangestelde notarissen opgemaakt proces-verbaal van vereffening-verdeling bekrachtigd heeft, hoewel aanlegger in verbreking geweigerd had gezegd proces-verbaal te ondertekenen en dat het bekrachtigingsvonnis tegen hem bij verstek gewezen werd om de reden dat hij niet geconcludeerd had, en doordat het aldus heeft beslist om de naar recht verkeerde reden, dat, wanneer een eis tot verdeling contradictoir gebonden is geweest en dat de aangestelde notarissen het proces-verbaal opgemaakt hebben van de moeilijkheden opgeworpen door de partijen die vóór hen verschenen zijn en dat dezen

naar de zitting verwezen zijn geweest door de rechter-commissaris, met aanduiding van de dag waarop zij moeten verschijnen, het vonnis dat uitspraak doet over de opgeworpen bezwaren en dat de verrichtingen van verdeling bekrachtigt als contradictoir dient beschouwd en voor verzet niet vatbaar is voor de partij die niet besloten heeft, zo de bij artikel 981 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorziene rechtsvormen nageleefd werden, afgezien van de omstandigheid dat de opgeworpen moeilijkheden de grond in recht betreffen of enkel de verdelingsvorm en de wijze om daartoe over te gaan, dan wanneer geen enkele wettekst in zake gerechtelijke verdeling, het verhaal bij wijze van verzet afschaft in de bij artikelen 157 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorziene voorwaarden en dat althans, wanneer de betwisting de grond in recht betreft, zoals ter zake, het vonnis van bekrachtiging van het proces-verbaal der aangestelde notarissen, volgens het gemeen recht voor verzet vanwege de niet verschijnende noch concluderende partij vatbaar is;

Overwegende dat het bestreden arrest, de beslissing van de eerste rechter bevestigende, het verzet niet ontvankelijk heeft verklaard door aanlegger ingesteld tegen een vonnis dat, na het gebrek aan concluderen van aanlegger vastgesteld te hebben, de verdeling van de erfenis van wijlen dame Beauquesne, weduwe de la Fontaine Anatole, bekrachtigd had; dat gezegde verdeling bevolen werd bij contradictoir vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Brussel dd. 17 juni 1943;

Dat het arrest op die beschouwing steunt dat, wanneer de vordering tot verdeling contradictoir gebonden is geweest, het bekrachtigingsvonnis, onder voorwaarde dat de bij artikel 981 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorziene rechtsvormen nageleefd werden, slechts een louter tussengeschil uitmaakt, waartegen het verzet niet ontvankelijk is; dat het erbij voegt dat de tekst en de geest van de wet met de uitoefening van dit vermogen onverenigbaar zijn vermits artikel 981 «met de aanwezige partij gelijkstelt de opgeroepen partij, indien deze bij het sluiten van het proces-verbaal niet aanwezig was;

Overwegende dat het verzet, in burgerlijke zaken een middel van verhaal van gemeen recht is, dat principieel open staat aan elke niet verschijnende partij die er belang bij heeft het gewezen vonnis of arrest te doen intrekken; dat een partij die niet verschijnt van dit vermogen slechts door een wettelijke afwijkende bepaling kan beroofd worden;

Overwegende dat dergelijke bepaling niet bestaat in zake vorderingen tot bekrachtiging van een verdelingsakte;

Overwegende dat, uit de omstandigheid dat de rechtbank de verdeling niet kan bekrachtigen zonder dat partijen aanwezig zouden zijn, of opgeroepen, indien allen bij het sluiten van het proces-verbaal niet verschenen zijn, niet blijkt dat een partij die, althoewel opgeroepen, niet besluit en tot besluiten niet

wordt aangemaand, als aanwezige partij zou aangezien worden en naderhand het middel van verhaal, door het verzet uitgemaakt, niet kunnen aanwenden; Waaruit volgt dat het middel gegrond is;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest;
Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten van de voorziening in verbreking; de kosten van de tot staving van de voorziening overgelegde uitgifte en uittreksels daarin begrepen;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 5 juli 1955.

Voorzitter : M. De Clippele.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bareel.
Advocaat-Generaal : M. Dumon.

Belastingen. — Rechter en administratie. — Onbevoegdheid van het Hof van Cassatie om uitspraak te doen aangaande nieuwe aanspraken, die de belastingplichtige voor de eerste maal vóór het Hof heeft opgeworpen en waaromtrent de directeur der belastingen niet ambtshalve heeft beslist.

Het geschil dat door het beroep van de belastingplichtige tegen de beslissing van de directeur der belastingen voor het Hof van Beroep wordt gebracht, is beperkt tot de betwistingen die zijn opgeworpen in de reclamatie aan de directeur en tot de punten, waarover de directeur der belastingen ambtshalve uitspraak heeft gedaan.

In het onderhavig geval waren de aanspraken, welke verweerder bij zijn conclusies voor het Hof van Beroep voor de eerste maal heeft doen gelden, verschillend van de aanspraak, die in de reclamatie was opgeworpen en tevens vreemd aan de ambtshalve door de directeur der belastingen genomen beslissing.

De regels, die de onderscheidenlijke bevoegdheden van de administratieve en van de rechterlijke overheden bepalen, zijn van openbare orde.

De hoven van beroep zouden hun jurisdictie niet kunnen in de plaats stellen van de bevoegdheid der administratie zonder hun macht te buiten te gaan; zulks zou het geval zijn, indien zij zich de beoordeeling zouden toekennen van hun overgelegde punten, die niet vooraf aan de directeur zelf zijn onderworpen geweest of niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een beslissing van zijnentwege.

Door uitspraak te doen aangaande de nieuwe aanspraken die voor de eerste maal voor het hof werden opgeroepen en waaromtrent de directeur der belastingen niet ambtshalve beslist had, heeft het hof van beroep in casu derhalve zijn bevoegdheid overschreden en de wet overtreden.

Gelet op het bestreden arrest, de 4e november 1953 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het eerste middel, schending van artikelen 97 en 112 van de Grondwet, 65 tot 67 der wetten betref-

fende de inkomstenbelastingen, samengeschiedeld bij koninklijk besluit van 12 september 1936 en voor zoveel als nodig door de besluiten van 3 juni 1948, 31 juli 1943 en het besluit van Regent van 15 januari 1948, 6 van de wet van 17 juni 1938 houdende wederinvoering van de nationale crisisbelasting en voor zover nodig 7 der besluiten van 16 juni 1941, 31 juli 1943 en het besluit van de Regent van 16 januari 1948 houdende samenschakeling der wettelijke beschikkingen betreffende deze belasting, en van artikel 19 van de wet van 16 oktober 1945 tot invoering van een extra-belasting op de in oorlogstijd behaalde inkomsten, winsten en batens,

1) doordat het Hof van Beroep — hoewel het vaststelt dat de betwisting betreffende het samenvoegen van het bezit van rekwestrant met dat zijner kinderen voor de berekening der belastbare winsten niet aan de beoordeling van de directeur werd onderworpen en aldus een niet-ontvankelijke nieuwe eis uitmaakt — verklaart dat het Hof nochtans van ambtswege dient na te gaan of de taxatie geschiedde overeenkomstig de wet en dientengevolge toch de betwiste aanslagen herzien en ontlastingen beveelt;

2) doordat het Hof van Beroep van ambtswege de wettelijkheid der als straf toegepaste belastingverhogingen nagaat en deze betreffende de aanslagen in de inkomstenbelastingen over het dienstjaar 1949, navordering van rechten over de dienstjaren 1941 tot en met 1944, vernietigt,

dan wanneer het Hof van Beroep zich onbevoegd moest verklaren vermits bewuste betwistingen bij het Hof van Beroep niet in de wettelijke vorm en termijnen werden aanhangig gemaakt;

Overwegende dat uit het bestreden arrest en uit de regelmatig bij de voorzitting gevoegde stukken blijkt dat de enige door verweerders reclamatie aan de directeur der belastingen onderworpen aanspraak betrekking had op het bedrag van zijn bezit aan liggend geld op 1 januari 1940 hetwelk de administratie op 70.000 frank had geraamd en hetwelk, naar verweerder bevoegde, op 150.000 frank moest worden gebracht;

Overwegende dat daaruit eveneens blijkt dat de directeur alleen over die aanspraak uitsprak en overigens ambtshalve besliste dat een vermindering van de aanslag in de extra-belasting zou worden toegestaan om reden van een wijziging van de berekening van de «provisie tot instandhouding der stocks»;

Overwegende dat verweerder bij zijn vóór het Hof van Beroep genomen conclusies staande hield: 1) dat, tot het berekenen van zijn belastbare inkomsten, er geen rekening mocht gehouden worden met het bezit van zijn kinderen, en 2) dat belastingverhogingen onwettelijk als sancties waren toegepast geweest op de «gewone» geheten belastingen welke verschuldigd waren op het niet aangegeven deel van de inkomsten uit de jaren 1940 tot 1943;

Overwegende dat het bestreden arrest, ofschoon vaststellend dat verweerders aanspraak in verband met het bezit zijner kinderen een nieuwe, niet-ontvankelijke eis uitmaakt, beslist dat het Hof evenwel van ambtswege vermag te beslissen of de aanslag overeenkomstig de wet gevestigd is en, over de grond uitspraak doende, verklaart, om de belastbare grondslag te berekenen, de door verweerders kinderen gedeponeerde en in de spaarkas belegde gelden niet bij verweerders persoonlijke activa mogen gevoegd worden;

Overwegende dat het bestreden arrest, de regelmatigheid onderzoekend van de heffing, ten laste van verweerder, van belastingverhogingen, insgelijks ambtshalve die verhogingen onwettelijk gevestigd verklaart en ze vernietigt;

Overwegende dat het geschil, dat door het beroep van de belastingplichtige tegen de beslissing van de directeur der belastingen vóór het Hof van Beroep gebracht wordt, beperkt is tot de betwistingen opgeworpen in de reclamatie bij de directeur, en de punten waarover de directeur ambtshalve uitspraak gedaan heeft;

Overwegende, dat de aanspraken welke verweerder bij zijn conclusies vóór het Hof van Beroep voor de eerste maal deed gelden, verschillend waren van de aanspraak welke in de reclamatie was opgeworpen geweest; dat zij tevens vreemd waren aan de ambtshalve door de directeur der belastingen genomen beslissing;

Overwegende dat de regels welke de respectieve bevoegdheid der administratieve en rechterlijke overheden bepalen van openbare orde zijn;

Dat de Hoven van Beroep hun jurisdictie niet zouden kunnen in de plaats stellen van de bevoegdheid der administratie, zonder hun macht te buiten te gaan, en dat zulks juist het geval zou zijn indien zij zich het beslechten toekenden van hun overgelegde punten, die niet vooraf aan de directeur onderworpen werden of het voorwerp niet hebben uitgemaakt van een beslissing van zijnentwege;

Overwegende derhalve dat het Hof van Beroep, door uitspraak te doen aangaande de nieuwe aanspraken welke voor de eerste maal vóór hetzelfde werden opgeworpen en waaromtrent de directeur der belastingen niet ambtshalve beslist had, zijn bevoegdheid overschreden heeft en de in het middel aangeduide wetsbepaling geschonden heeft;

Om die redenen,

en zonder dat er termen zijn tot het onderzoeken van de andere middelen welke tegen dezelfde beslissingen van het arrest opkomen;

Verbreekt het bestreden arrest, behalve voor zoveel het op 150.000 frank brengt het bedrag van verweerdens liggend geld op 1 januari 1940;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 12 oktober 1956.

Zetel M.M. Devaux, voorzitter-verslaggever,
Sommerhausen en Holoye.

Auditoraat: M. Vander Stichele.

Advocaten: Mrs Cambier en Matray.

1. Rechtspleging. — Verlenging van de termijnen wegens de afstand. (1)
2. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Termijnen. — Algemeenheden. (1)
3. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Belang. — Algemeenheden. (2)
4. Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Bevoegdheid. — Middelen van ambtswege. (2)
5. Overzeese gebieden. — Administratief personeel. — Bevordering. (3)
6. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Belang. — Personeelsleden. (3)
7. Overzeese gebieden. — Administratief personeel. —

Indiensttreding. — Stage en vaste benoeming (4 en 5)

8. Administratieve akten. — Geldigheid. — Bevoegdheid. — Beperking in de tijd. (5)

9. Administratieve akten. — Terugwerkende kracht. (5)

10. Rechtspleging. — Geen grond om uitspraak te doen. (5)

11. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Belang. — Personeelsleden. (6)

1. *De verzoeker die in Congo of in Ruanda-Urundi vertoeft op het tijdstip van de bekendmaking van de bestreden beslissing, beschikt over de in artikel 89 van de procedure-regeling bedoelde termijn, zelfs wanneer hij in zijn verzoekschrift woonplaats kiest in België, of wanneer hij naar België terugkeert vóór het verstrijken van de termijn van zestig dagen waarover hij zou hebben beschikt indien hij wettig kennis had gehad van die akte toen hij zich in België bevond.*
2. *Het middel gesteund op het gemis van belang vanwege de verzoeker is van openbare orde en kan derhalve op de terechtzitting worden ingeroepen voor de eerste maal.*
3. *Een ambtenaar van eerste categorie heeft belang bij de vernietiging van een benoeming gedaan op grond van het ministerieel besluit van 31 januari 1955, volgens hetwelk de aanwerving van het personeel, gedurende één jaar, rechtstreeks mag plaats vinden voor de graden van eerste categorie, zelfs zo die ambtenaar niet voldoet aan de bij artikel 121 van het statuut gestelde voorwaarde van drie jaar dienst in de onmiddellijk lagere graad.*
4. *Een vaste benoeming zonder beperking van duur kan niet worden beschouwd als behelzende de in artikel 29 van het statuut bedoelde vrijstelling van de proeftijd. Daar die vrijstelling bij de benoemingsakte niet uitdrukkelijk wordt voorzien, is de benoeming met machtsoverschrijding gedaan.*
5. *Er is geen reden tot uitspraak over het beroep tot vernietiging van het ministerieel besluit van 31 januari 1955, waar dit besluit op 1 februari 1956 geen uitwerking meer heeft, waar de enige toepassing die er van werd gedaan de door de Raad van State vernietigde benoeming is en waar zijn zuiver tijdelijk spoedkarakter elke uitvoering met terugwerkende kracht onmogelijk maakt, zelfs ten aanzien van de ambtenaar wiens benoeming is vernietigd.*
6. *Een personeelslid heeft er belang bij de regelmatigheid van een besluit te betwisten dat wijziging brengt in de regelen volgens welke gedurende één jaar in de mogelijke vacatures zou worden voorzien in de categorie van personeel waartoe het personeelslid behoort.*

Clayes - Bouüart t/ Belgisch-Congo (Minister van Koloniën).

Gezien het op 6 juli 1955 ingediende verzoekschrift, waarbij Alfred Claeys-Bouüart de vernietiging vordet van :

- 1) het ministerieel besluit van 31 januari 1955;
- 2) het koninklijk besluit van 7 februari 1955;

Overwegende dat de tegenpartij de ontvankelijkheid van het verzoekschrift betwist, omdat het na het verstrijken van de wettelijke termijn zou zijn ingediend;

Overwegende dat de eerste bestreden beslissing, het

ministerieel besluit van 31 januari 1955, in het *Ambtelijk Blad* van 15 februari 1955 is bekendgemaakt; dat de tweede bestreden beslissing, het koninklijk besluit van 7 februari 1955, houdende benoeming van Jean-Paul Harroy tot vice-gouverneur-generaal, gouverneur van Ruanda-Urundi, op datum van 1 maart 1955, door een uittreksel in het *Ambtelijk Blad* van 15 februari 1955 is bekendgemaakt;

Overwegende dat verzoeker in Ruanda-Urundi vertoefde toen de bestreden beslissingen werden bekendgemaakt en toen hij daarvan kennis heeft kunnen nemen; dat verzoeker dus voor het indienen van zijn beroep bij de Raad van State beschikte over de termijn bepaald in artikel 89 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State; dat geen enkele bepaling deze termijn wijzigt wanneer de verzoeker in zijn verzoekschrift woonplaats in België kiest, of wanneer hij naar België terugkeert vóór het verstrijken van de termijn van zestig dagen waarover hij zou hebben beschikt indien hij wettig kennis had gehad van de bestreden akten toen hij zich in België bevond;

Overwegende dat het verzoekschrift dat op 6 juli 1955 onder een ter post aangetekende omslag is bezorgd, dus binnen de wettelijke termijn is ingediend;

Overwegende dat de tegenpartij ook aanvoert dat het beroep niet ontvankelijk is omdat verzoeker geen belang heeft; dat dit middel, dat eerst op de terechtzitting is ingeroepen, van openbare orde is;

Overwegende dat de tegenpartij uiteenzet dat verzoeker slechts provinciegouverneur was, dat tussen de graad van provinciegouverneur en die van gouverneur-generaal de graad van secretaris-generaal bestaat, dat zij besluit: «Uit deze hiërarchische volgorde blijkt duidelijk, dat een provinciegouverneur bij toepassing van artikel 121, eerste lid, van het statuut, geen aanspraak kan maken op een benoeming tot vice-gouverneur-generaal dan na vooraf gedurende drie jaren het ambt van secretaris-generaal te hebben uitgeoefend»;

Overwegende dat artikel 121 van het statuut der beambten van het bestuur in Afrika zegt: «De personeelsleden kunnen eerst tot een hogere graad bevorderd worden na drie jaar dienst in de onmiddellijke lagere graad», maar dat de tegenpartij, wanneer zij tegen het beroep tot vernietiging van het koninklijk benoemingsbesluit dit middel inroept, uit het oog verliest dat het ministerieel besluit van 31 januari 1955, waarop de bestreden benoeming steunt, de regelen van het statuut heeft gewijzigd door te beslissen, dat de aanwerving van het personeel in Afrika voor de duur van een jaar rechtstreeks voor de graden van eerste categorie mocht plaats vinden; dat verzoeker, die sedert 23 mei 1952 het ambt van vice-gouverneur-generaal, gouverneur van Ruanda-Urundi, uitoefende, zich op dit besluit kon beroepen om naar de vacant geworden plaats te solliciteren en dat hij dus hoe dan ook belang heeft bij de vernietiging van de te zijnen nadele verrichte benoeming, ook al had artikel 121 van het statuut tegen hem kunnen worden ingeroepen;

Overwegende dat verscheidene middelen die verzoeker tegen de bestreden benoeming aanvoert, steunen op de onwettigheid van genoemd ministerieel besluit, maar dat één daarvan wijst op een gebrek dat aan het koninklijk benoemingsbesluit eigen is: Jean-Paul Harroy is in vast verband benoemd zonder dat hij overeenkomstig artikel 26 van het statuut vrijgesteld is van de proeftijd;

Overwegende dat de opwerping van de tegenpartij, dat verzoeker «niet tegelijk de geldigheid van het

betwiste besluit kan inroepen om van een belang te doen blijken en de nietigheid van hetzelfde besluit kan aanvoeren om de benoeming van de Heer Harroy aan te vallen», niet ter zake dienend is;

Overwegende dat artikel 26 van het statuut bepaalt, dat ieder lid van het bestuurspersoneel in Afrika begint met een proeftijd van drie jaar werkelijke dienst; dat artikel 27 daaraan toevoegt dat hij voor de duur van deze proeftijd met voorlopige aanstelling door de Koning, de Minister van koloniën of de Gouverneur-generaal wordt benoemd volgens het onderscheid gemaakt in artikel 2, en dat artikel 29 bepaalt, dat slechts bij koninklijk besluit vrijstelling van de proeftijd of vermindering van de duur van deze proeftijd kan worden verleend;

Overwegende dat de tegenpartij beweert dat de vaste benoeming impliciete vrijstelling van de proeftijd behelst of dat de benoeming bij gemis van expliciete vrijstelling van de benoeming geacht moet worden een benoeming als stagiaire te zijn;

Overwegende dat de bestreden beslissing Jean-Paul Harroy benoemt zonder enige melding van de hoedanigheid van stagiaire; dat de Koning zich door de artikelen 26 en 27 verbonden heeft, behalve in de twee uitzonderingsgevallen bepaald in de artikelen 28 en 29, te benoemen voor de duur van de proeftijd; dat een benoeming zonder beperking van duur niet kan worden beschouwd als een impliciete benoeming tot stagiaire en dat de bewering, dat een vaste benoeming vrijstelling van proeftijd impliceert, er op zou neerkomen de toepassing van artikel 26 van het statuut zonder meer uit te sluiten ingeval de Koning benoemt; dat een vaste benoeming zonder voorafgaande vrijstelling van de proeftijd met machtsoverschrijding is gedaan;

Overwegende, ten aanzien van het ministerieel besluit van 31 januari 1955, dat dit besluit de voorwaarden inzake de aanwerving van personeel voor Afrika van de graden eerste categorie wijzigde; dat verzoeker tot deze categorie behoorde maar er niet de hogere graad bekleedde; dat hij er klaarblijkelijk belang bij had de regelmatigheid te betwisten van een besluit dat wijziging bracht in de regelen volgens welke gedurende een jaar in mogelijke vacatures in deze categorie van personeel zou worden voorzien;

Overwegende evenwel, dat dit besluit sedert 1 februari 1956 niet meer van toepassing is en dat het slechts eenmaal toepassing heeft gevonden, namelijk bij de benoeming waarvan de vernietiging moet worden uitgesproken; dat het zuiver tijdelijke spoedkarakter van deze administratieve beslissing, elke uitvoering met terugwerkende kracht onmogelijk maakt, zelfs ten aanzien van de ambtenaar wiens benoeming is vernietigd; dat er dus geen grond is om uitspraak te doen over het beroep tot vernietiging van zodanige beslissing, die geen rechtsgevolgen meer zal hebben,

Besluit :

Artikel 1. — Het koninklijk besluit van 7 februari 1955 houdende benoeming van Jean-Paul Harroy, vice-gouverneur-generaal, tot gouverneur van Ruanda-Urundi, wordt vernietigd.

Artikel 2. — Voor het overige is er geen reden tot uitspraak.

Artikel 3. — Dit arrest zal in dezelfde vorm als het vernietigde koninklijk besluit worden bekendgemaakt.

Artikel 4. — De kosten, bepaald op 750 frank, komen ten laste van Belgisch-Congo.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 4 juli 1956.

Voorzitter : M. Ooms.

Raadsheren : M.M. Michielssens en Rey.

Advocaten : Mrs L. De Raedemaeker en A. Debergh.

**Bewijsrecht. — Brief. — Bewijskracht. — Buitengerech-
telijke bekentenis. — Begin van bewijs door
geschriften.**

*Wanneer een brief vanwege de afzender de erkenning inhoudt dat hij een geldsom schuldig blijft die hem vroeger werd overhandigd, dan vormt bewuste brief in zijn hoofd een rechtsgeldige buitengerech-
telijke bekentenis, ook al werden de vormvoorschrif-
ten van artikel 1326 B.W. niet nageleefd.*

*Dergelijke brief moet trouwens beschouwd worden als een begin van bewijs door geschrift en vormt, aangevuld door gewichtige, aanvullende en overeenstemmende vermoedens (zoals in casu: betaling van afkortingen) in het voordeel van de schuldeiser een volledig bewijs van zijn schuldvor-
ding op de schuldenaar.*

Pinck t/ Cuvillier.

Overwegende dat het beroep ontvankelijk is;

Overwegende dat de eis strekt appellant te horen veroordelen om aan geïntimeerde te betalen de som van 137.022 frank met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Overwegende dat bedoelde eis gesteund is op een schrijven gedagtekend van 22 juli 1945, gericht door appellant tot geïntimeerde en waarin appellant verklaart: « Met deze heb ik de eer ons onderhoud van gisteren te bevestigen gedurende hetwelk het volgende overeengekomen werd: de som van 160.000 frank, welke gij mij toevertrouwd hebt in de loop van vorige en deze maanden zal U door mij terugbetaald worden binnen de drie jaar, het is te zeggen vóór 22 juli 1948 »;

Overwegende dat uit dit schrijven voldoende blijkt dat appellant zich hierdoor verklaarde schuldig te zijn van sommen die hem vroeger overhandigd werden door geïntimeerde. krachtens een tussen partijen reeds bestaande overeenkomst;

dat dientengevolge dit schrijven een buitengerech-
telijke bekentenis uitmaakt, die niet aan de bijzondere voorwaarden van artikel 1326 van het Burgerlijk Wetboek dient te beantwoorden;

Overwegende dat te meer zoals de eerste rechter het terecht beslist, dit schrijven minstens als begin van bewijs door geschrift moet gelden, begin van bewijs dat door gewichtige, aanvullende en overeenkomende vermoedens kan aangevuld worden; dat bedoelde vermoedens spruiten namelijk uit de terugbetalingen ten belope van 25.000 frank door appellant gedaan, zodat de eis herleid wordt tot 160.000 — 25.500 = 134.500 frank en daarenboven 2.522 verwijl-
intresten, hetzij 137.022 frank;

Om deze redenen en deze van de eerste rechter,

Hét Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

alle andere besluiten van de hand wijzende;

Ontvangt het beroep; verklaart het nochtans on-
gegrond.

Bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt ap-
pellant tot de kosten van beroep.

NOOT: De rechtsleer onderwijst eensgezind dat een brief waardoor een partij zich verbindt tegenover een andere om haar een som geld of waardeerbare zaak te betalen of terug te betalen een buitengerech-
telijke bekentenis vormt in de zin van artikel 1354 B.W.: De Page, t. III, n° 848, litt. B.; Baudry-Lacantinerie, Obligations, t. IV, n° 2472; Planiol, t. II, n° 108; Beudant, t. IX, n° 1299; Aubry et Rau, t. XII, § 760ter, blz. 295.

Deze opvatting is gesteund op de overweging dat als een bekentenis, gerechtelijke of buitengerech-
telijke, dient te worden beschouwd « une déclaration par laquelle une partie reconnaît pour vrai et comme devant être avéré à son égard, un fait de nature à produire contre elle des conséquences juridiques (Aubry et Rau, t. XII, § 751, blz. 107; Beudant, t. IX, n° 1304) en dat, meer in het bijzonder, precies als dusdanig dienen te worden beschouwd toevallige verklaringen die achteraf gedaan worden en door dewelke een partij de feiten en rechtshandelingen erkent die men haar tegenwerpt: Planiol et Ripert, t. VII, vol. 2, n° 1563; De Page, t. III, n° 1008.

Als buitengerech-
telijke bekentenis dient de bewuste brief aan geen enkel bijzonder vormvoorschrift te beantwoorden, zodat vruchteloos tegen de deugdelijk-
heid van de brief als bewijsmiddel de beschikkingen (o.a. van artikelen 1325 en 1326 B.W.) zouden ingeroepen worden die van toepassing zijn voor andere vormen van bewijs: De Page, t. III, n° 1008, litt. B.; R.P.D.B., V° Lettre Missive, n° 127; Cass. 25 maart 1880, Pas. I, 107; Brussel, 13 december 1900, Pas. 1901, II, 186; Luik, 7 juni 1879, Pas. 1880, II, 11; Huc., t. VIII, n° 347.

Alleszins heeft een dergelijke brief de waarde van een begin van bewijs door geschriften (De Page, t. III, n° 892, blz. 877, alsook n° 805 en 818; Gent, 21 maart 1916, Pas. 1917, II, 74; Burg. Rb. Brussel, 29 november 1893, Pas. 1894, II, 90; Burg. Rb. Gent, 31 mei 1905, Pas. 1908, II, 59), zodat hij, aangevuld o.a. door gewichtige, bepaalde en overeenstemmende vermoedens een volledig en rechtsgeldig bewijs vormt van de beweerde feiten, rechtshandelingen of verbintenissen (R.P.D.B., V°, Lettre Missive, n° 125; Beltjens, Code Civil, art. 1325; Marche, 26 juni 1909, Pas. III, 274; Aarlen, 26 februari 1891, Jur. Liège, 1892, 13; Aarlen, 8 november 1894, P. P. 1896, 614). Deze laatste rechtspraak beschouwt trouwens de briefwisseling op zich als zijnde de gewichtige bepaalde en overeenstemmende vermoedens die het begin van bewijs door geschriften tot een volledig rechtsgeldig bewijs maken.

D.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 17 januari 1956.

Voorzitter : M. Verougstraete.
Raadsheren 2: M.M. Noest en Van Hove.
Advocaat-Generaal : M. Matthys.
Advocaten : Mrs. Lefere en Van Tyghem.

Alleengrossierschap. — Aard van de rechtsverhouding. — Geen « industrieverhuring ». — Contract sui generis. — Opzegbaarheid. — Verplichting tot schadevergoeding.

Het « alleengrossierschap » is niet een « industrieverhuring » en artikel 1794 B.W. is dus niet daarop van toepassing.

Waar de principaal zijn koopwaren aan de grossier factureert, terwijl de grossier in eigen naam en voor eigen rekening de koopwaren verder aan detaillanten verkoopt, bestaat tussen partijen de betrekking van verkoper tot koper.

De overeenkomst, waarbij de principaal aan de grossier een recht van « alleengrossierschap » heeft toegestaan, is een contract sui generis, afgescheiden van de verkopen, die in uitvoering daarvan tussen partijen zijn tot stand gekomen.

Alle overeenkomsten van onbepaalde duur zijn eenzijdig opzegbaar; naar het gemene recht kan een verplichting tot schadevergoeding alleen gegrond worden op artikel 1135 B.W.

De omstandigheden van het onderhavige geval, voornamelijk de zeer lange duur van de handelsbetrekkingen tussen partijen in aanmerking genomen, is de eenzijdige en zonder inachtneming van een opzeggingstermijn aangezegde ontbinding in strijd zowel met de correctheid en de billijkheid als met de geest van de tussen partijen gesloten overeenkomst.

N.V. Vee- en Vogelvoederfabrieken P. t/ N.V. D.

Gezien de stukken o.m. de grosse van het bestreden vonnis, gewezen door de rechtbank van koophandel te Kortrijk op 6 maart 1954;

Overwegende dat het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep tijdig en regelmatig ingesteld werden;

Overwegende dat de eerste rechter terecht geoordeeld heeft dat de ingestelde actie er ene was « ex contractu » en niet « ex delicto »; maar dat hij ten onrechte het tussen partijen gesloten contract beschreven heeft als een industrieverhuring, waarop toepassing diende gemaakt van de bepalingen van art. 1794 B.W.;

Overwegende dat geïntimeerde het alleengrossierschap in een bepaald rayon van de pluimvee- en vogelvoederproducten van appellante bekomen heeft; dat, zoals o.m. blijkt uit de brief van appellante d.d. 20.3.1933, bevattende de voorwaarden van de overeenkomst, appellante hare producten aan geïntimeerde factureerde, terwijl geïntimeerde in eigen naam en voor eigen rekening de producten verder aan detaillanten verkocht; dat de betrekkingen van appellante met geïntimeerde dus hoofdzakelijk deze waren van verkoper tot koper, en niet van industrieverhuurder tot industrieverhuurder;

Overwegende trouwens dat, mocht het aangenomen worden dat het kwestieus contract een industrieverhuring is, de oplossing van het geschil toch niet, zoals de eerste rechter gemeend heeft, door art. 1794 in fine B.W. zou beheerst worden; dat art. 1794 in fine voor-

ziet dat schadeloosstelling verschuldigd is voor al wat de aannemer « bij die aanneming had kunnen winnen » (waarna dient onderverstaan « indien hij die had kunnen voltooien »); dat deze bepaling blijkbaar geen toepassing vindt in geval van industrieverhuringen die, zoals de onderhavige er ene zou zijn, noch een bepaalde onderneming tot voorwerp heeft noch voor een bepaalde duur gesloten werd; dat de wetgever toch geen vergoeding heeft kunnen voorzien gelijk aan de winsten gedurende een onbepaald aantal jaren contractuele betrekkingen; dat om voor te houden dat art. 1794, in begrepen de in fine van dit artikel voorziene bepaling, ook op industrieverhuringen met onbepaald voorwerp of duur toepasselijk is, de eerste rechter aan een arrest van het Verbrekingshof dd. 13.10.1910 (Pas. 413) een draagwijdte gegeven heeft die er niet in te vinden is;

Overwegende dat de overeenkomst waarbij appellante aan geïntimeerde een recht van alleengrossierschap heeft toegestaan (terwijl geïntimeerde appellante profijt liet halen uit haar verkoopinrichting en zich het recht ontzegde producten van de concurrentie aan haar cliënteel aan te bieden) een contract sui generis is, afgescheiden van de verkopen die, in uitvoering ervan, tussen partijen tot stand kwamen; dat de zagezegde niet-nakoming van dit contract de grondslag van de vordering vormt; dat alleen het gemeen recht toepasselijk is op dit contract en nl. op de vraag :

a) of appellante ertoe gerechtigd was eenzijdig aan bewust monopolie een einde te stellen, en

b) of deze eenzijdige verbreking gedaan zonder opzegging en zonder gegronde redenen, aanleiding geeft tot schadevergoeding;

Overwegende dat aangaande de eenzijdige opzegbaarheid van het verkoopmonopolie verwezen wordt naar de rechtsleer, die de eenzijdige opzegbaarheid aanneemt van alle contracten met onbepaalde duur en dit op grond van verscheidene wetsbepalingen die, met betrekking tot bijzondere gevallen, in deze zin beslissen; (De Page, deel II, n° 763)

Overwegende dat van meer kiese aard is de vraag of de eenzijdige opzegging met schadeloosstelling moet gepaard gaan; dat in gemeen recht de schadeloosstelling alleen gegrond kan worden op art. 1135 B.W., volgens welk de overeenkomsten ook tot die gevolgen verbinden welke door de billijkheid of het gebruik volgens de aard van de verbintenis worden toegekend;

Overwegende dat het geval van alleengrossierschap zekere gelijkenis vertoont met dit van de vrije handelsvertegenwoordigers tegenover wie de rechtspraak, om gezegde actieven van billijkheid en gebruik, aanneemt dat het, op straffe van schadevergoeding, niet toegelaten is, zo er daartoe geen gegronde redenen bestaan, het contract eenzijdig te verbreken zonder opzegging; (Gent 25 mei 1928, Jur. comm. des Fl. 1929, n° 4974; P.P. 1930, 110)

Overwegende nochtans dat er tussen die twee gevallen ook aanzienlijke verschillen bestaan; dat nl. de eigenlijke handelsvertegenwoordiger niet in eigen naam verkoopt en dus de door hem gevormde cliënteel aan zijn committent kenbaar maakt; dat dienvolgens, na de afdanking, deze cliënteel, vrucht van de arbeid van de handelsvertegenwoordiger, meestal voor deze laatste verloren gaat en aan zijn committent verworven blijft; dat integendeel de alleenverkoper-grossier, die altijd in eigen naam met de derden handelt, zijn cliënteel behoudt en, vooral wanneer het enkel om natuurlijke producten als voederwaren gaat, deze cliënteel, vrucht van de arbeid van de handelsvertegenwoordiger, meestal voor deze laatste verloren gaat

aan zijn committent verworven blijft; dat integendeel de alleenverkoper-grossier, die altijd in eigen naam met de derden handelt, zijn cliëntele behoudt en, vooral wanneer het enkel om natuurlijke producten als voederwaren gaat, deze cliëntele voort met gelijkaardige producten van andere firma's bewerken kan; dat bijgevolg een der billijkheidsredenen, die voor de vrije handelsvertegenwoordiger de toekenning van schadevergoeding in de gebruiken heeft ingeburgerd, in het onderhavig geval afwezig is;

Overwegende anderzijds dat, wanneer men, de kwestie van gebruik in het midden latend, de omstandigheden eigen aan het onderhavig geval en voornamelijk de zeer lange duur van de handelsbetrekkingen tussen partijen, in aanmerking neemt, de eenzijdige en zonder opzegging aangezegde verbreking strijdig blijkt te zijn zowel met de correctheid en de billijkheid als met de geest van de tussen partijen gesloten overeenkomst; dat appellante zich daarvan zo wel bewust was dat zij gepoogd heeft haar handelwijze te verschonen met grieven in te roepen, waarvan de eerste rechter, in oordeelkundige beschouwingen welke door het Hof bijgetreden worden, de ijdelheid heeft betoond;

Overwegende dienvolgens dat de eerste rechter terecht, hoewel op onjuiste rechtsgronden, geoordeeld heeft dat appellante schadevergoeding aan geïntimeerde verschuldigd is;

Overwegende dat, ingezien o.m. de langdurige handelsbetrekkingen tussen partijen, de toegekende som, corresponderend nagenoeg met het bedrag van 1 jaar winsten, billijk voorkomt en dient behouden;

Om die redenen :

Het Hof;

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935;

Alle andere besluiten verwerpend en elk aanbod van bewijs voorbijgaand;

Verklaart het beroep en het tegenberoep ontvankelijk, doch ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt appellante in de kosten van de aanleg.

NOOT : Zie in dit nummer het bij bovenstaand arrest op andere gronden bevestigde vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk d.d. 6 maart 1954.

BUURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

19 januari 1956.

Voorzitter : M. Meulemans.

Rechters : M.M. Roget en Helleputte.

Advocaten : Mrs. Vanagt en Goffin.

Deurwaarder. — Betrekkelijke bevoegdheid tot betekening van een dagvaarding voor een vrederecht. — Vereisten voor de toepasselijkheid van art. 7 Rv.

Artikel 4 Rv. zoals het luidde vóór zijn vervanging door artikel 1 van het K.B. n° 300 van 30 maart 1936, bepaalde dat alleen de deurwaarder, belast met de dienst der zitting van het vrederecht, bevoegd was te dagvaarden. Deze bepaling werd stilzwijgend afgeschaft door artikel 1 van de wet van 9 augustus 1887, dat bepaalt dat al de in een bepaald kanton verblijvende deurwaarders bevoegd zijn voor het vrederecht van dat kanton te dagvaarden.

Blijkens de bespreking en de tekst zelf van deze wet bestaat geen twijfel omtrent de onbevoegdheid

van de andere deurwaarders om deze exploiten te betekenen.

Artikel 1 van het K.B. n° 300 van 30 maart 1936 heeft uitdrukkelijk artikel 4 Rv. afgeschaft, doch niet artikel 1 van de wet van 9 augustus 1887.

Er kan geen sprake zijn van stilzwijgende afschaffing van dit laatste artikel; artikel 1 van het K.B. n° 300 houdt inderdaad geen bepalingen in, die in strijd zijn met die van artikel 1 van de wet van 9 augustus 1887.

Het eenvoudig ontbreken van bepalingen omtrent deze bevoegdheid in het nieuw artikel 4 Rv. kan niet betekenen dat de wetgever van de beperkte bevoegdheid, bepaald bij artikel 1 van de wet van 9 augustus 1887, heeft willen afzien.

Deze zienswijze wordt duidelijk bevestigd door de toelichting en het verslag aan de Koning, dat het K.B. n° 300 voorafgaat.

Bij vrijwillige verschijning van partijen voor de vrederechter overeenkomstig art. 7 Rv. moet een proces-verbaal worden opgemaakt.

Swinnen t/ R. M. Z.

Gezien de stukken der rechtspleging en namelijk het vonnis, op tegenspraak tussen partijen d.d. 24 december 1951 uitgesproken door de heer Vrederechter van Tienen, op 20 januari 1955 op verzoek van geïntimeerde aan appellante betekend, waartegen laatstgenoemde bij geregistreerd exploit van deurwaarder Monballiu uit Brussel d.d. 27 januari 1955 regelmatig en tijdig beroep instelde;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van het beroep niet betwist wordt.

Overwegende dat de vordering door geïntimeerde ingeleid, ertoe strekte appellante, toen verweerder, te horen veroordelen tot betaling ener geldsom van 20.141 frank, te vermeerderen met de verwijlrente aan 5 % 's jaars vanaf de 15 maart 1951 en de gerechtskosten, uit hoofde van verschuldigde bijdragen voor Maatschappelijke Zekerheid, wettelijke bijlagen en verwijlinteressen volgens rekeningsuittreksel gevoegd bij de dagvaarding, dit ten gevolge van aangiften van ambtswege opgesteld voor het te werk stellen van één werkmans tijdens de jaren 1947, 1948, 1949 en de twee eerste trimesters van het jaar 1950;

dat dhr. Vrederechter de vordering ontvankelijk en gegrond verklaarde en dienvolgens appellante veroordeelde tot de betaling van de door geïntimeerde gevorderde bedragen.

Overwegende dat appellante, die vóór de eerste Rechter in persoon verschenen is, voor de eerste maal in beroepsaanleg de nietigheid van de rechtspleging inroept; dat hij zich namelijk steunt op de nietigheid van de oorspronkelijke dagvaarding, wegens onbevoegdheid van de instrumenterende deurwaarder, om reden dat hij niet verblijft in het kanton van het Vrederecht vóór hetwelk hij gedagvaard heeft.

Overwegende dat het vaststaat dat het exploit van rechtsingang d.d. 12 september 1951 te Tienen aan appellante betekend werd door deurwaarder Ringelé, die zijn standplaats te Leuven heeft;

dat appellante, die toen te Tienen woonde en aldaar zijn bedrijf had, door dit exploit gedaagd werd om vóór de heer Vrederechter van het kanton Tienen te verschijnen;

Overwegende dat artikel 4 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, zoals het luidde vóór zijn vervanging door artikel 1 van het Koninklijk Besluit n° 300 van 30 maart 1936, bepaalde dat alleen de deur-

waarder, belast met de dienst der zitting van het Vrederecht, ertoe bevoegd was om te dagvaarden;

Dat deze bepaling stilzwijgend afgeschaft werd door artikel 1 der wet van 9 augustus 1887, dat voorziet dat al de deurwaarders die in één bepaald kanton verblijven, bevoegd zijn om vóór het Vrederecht van dat kanton te dagvaarden;

dat er uit de bespreking en de tekst zelf van deze wet geen twijfel bestaat omtrent de onbevoegdheid van de andere deurwaarders om deze exploit te betekenen;

Overwegende dat artikel 1 van het K.B. n° 300 d.d. 30 maart 1936 uitdrukkelijk de afschaffing van art. 4 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorziet, doch niet die van artikel 1 der wet van 9 augustus 1887;

Overwegende dat er geen sprake kan zijn van stilzwijgende afschaffing van dit laatste artikel;

dat artikel 1 van het K.B. n° 300 inderdaad geen bepalingen inhoudt die in strijd zijn met die van art. 1 der wet van 9 augustus 1887;

dat het eenvoudig gebrek aan bepalingen omtrent deze bevoegdheid in het nieuw art. 4 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering niet kan betekenen, dat de wetgever van de beperkte bevoegdheid, bij art. 1 der wet van 9 augustus 1887, heeft willen afzien;

Overwegende dat deze zienswijze op duidelijke wijze bevestigd wordt door de toelichting en het verslag aan de Koning, die gezegd K.B. n° 300 voorafgaan, waarin namelijk wat de bevoegdheid van de deurwaarders betreft om dagvaardingen te betekenen, uitdrukkelijk verwezen wordt naar artikel 1 der wet van 9 augustus 1887 (Pasinomie 1936, blz. 215 en 216; Répertoire pratique de droit belge, V° Procédure civile n°s 294-373 en 374);

Overwegende dat het uit deze beschouwingen blijkt dat de deurwaarder Ringelé, in dienstverblijf te Leuven, onbevoegd was om een exploit van rechtsingang aan appellant te Tienen te betekenen, om hem te doen verschijnen vóór het Vrederecht van het kanton Tienen;

Overwegende dat de onbevoegdheid van de instrumenterende deurwaarder de nietigheid van het exploit als gevolg heeft en dat die nietigheid van openbare orde is, zodat zij voor de eerste maal in beroepsaankleg kan ingeroepen worden;

dat de voorschriften van artikel 173 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering derhalve niet van toepassing zijn;

dat de opgeworpen nietigheid derhalve als gegrond voorkomt (cf. Répertoire pratique de droit belge, V°; Huissier, n°s 74-76 en 77; V° Procédure civile, n° 6; Burgerlijke Rechtbank Brussel, 4 november 1954, R. W. 1954-1955, 800; Burgerlijke Rechtbank Gent, 1e Kamer, 19 mei 1950, Journal des Tribunaux, 1951, blz. 353; Burgerlijke Rechtbank Leuven, 4 december 1953, J. contra G., R. W. 1953-1954, 1390);

Overwegende dat geïntimeerde staande houdt dat de huidige vordering ingeleid werd op de zitting van 17 september 1951;

dat op deze datum de zaak op onbepaalde datum uitgesteld werd en dat op 19 november 1951 appellant, samen met geïntimeerde, opnieuw verschenen is, zonder nieuwe dagvaarding;

dat deze verschijning als een vrijwillige verschijning met een geldige rechtsingang voorzien door artikel 7 van het Wetboek van Burgerlijk Procesrecht dient gesteld te worden;

Overwegende dat appellant met redenen laat gelden

dat de rechtsingang ter zake geschiedde door de dagvaarding en dat de zaak feitelijk vóór het Vrederecht aanhangig gemaakt werd door inschrijving op de rol van deze rechtsmacht;

dat de zaak, op 17 september 1951, eenvoudig op een latere, alhoewel onbepaalde datum, in voortzetting verschoven werd;

dat artikel 7 van het Wetboek van Burgerlijke Procesrecht integendeel veronderstelt dat partijen, zonder ooit gedaagd te worden, vrijwillig vóór de heer Vrederechter verschijnen om hem hun geschil voor te leggen;

dat er in dit geval een proces-verbaal dient opgemaakt te worden, dat meteen de rechtsingang uitmaakt (Braas, Procédure Civile, uitgave 1944, 2e boekdeel, blz. 674, 675, 676; Van Lennep, Burgerlijk Procesrecht, boekdeel I, blz. 22 en 420);

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle andere besluiten van de hand wijzende;

Zetelende in beroepsaankleg en beslissende op tegenpraak;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet en, opnieuw wijzende, verklaart nietig het exploit van rechtsingang de dato 12 september 1951, uitgaande van deurwaarder Ringelé, in dienstverblijf te Leuven;

Verwijst partijen om zich te voorzien als naar recht;

Verwijst geïntimeerde in de kosten van beide aankleggen.

NOOT: Verg. o.a. omtrent bovenstaande rechtsvraag: Vrederecht te Leuven, 20 januari 1953, R. W. 1953-1954, 1392; Rechtbank Leuven, 4 december 1953, R. W. 1953-1954, 1390; Rechtbank Brussel, 4 november 1954, R. W. 1954-1955, 800.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

1e Kamer. — 6 maart 1954.

Voorzitter: M. Van Lerberghe.

Rechtters: M.M. Martens en De Ridder.

Referendaris: Van Vandekerckhove.

Advocaten: Mrs. Van Tyghem en Lenaerts,
loco Van Lennep.

Alleengrossierschap. — Aard der rechtsverhouding. — «Industriaverhuring». — Opzegbaarheid. — Verplichting tot schadevergoeding.

De overeenkomst van alleengrossierschap krachtens dewelke de ene partij als grossier het recht van alleenverkoop heeft van de koopwaren van de andere partij, is geen gesalarieerde lastgeving, omdat de grossier slechts de belangen van de principaal vertegenwoordigt en niet zijn wil, terwijl bij lastgeving de lasthebber zijn lastgever vertegenwoordigt om voor en namens hem rechtshandelingen te verrichten.

Een alleengrossierschap is een «industriaverhuring». Alle verhuringcontracten van onbepaalde duur zijn uiteraard opzegbaar.

Op de «industriaverhuring» is artikel 1794 B.W. van toepassing met alle gevolgen vandien.

Bij «industriaverhuring» voor onbepaalde duur, wanneer de principaal, die geen wanprestatie van zijn wederpartij inroept noch bewijst, eenzijdig om

motieven van eigen belang een einde maakt aan de rechtsbetrekking, moet hij op grond van de artikelen 1135 en 1794 B.W. en op grond van de wederkerigheid der belangen een zekere schadevergoeding betalen aan zijn wederpartij, die geen fout heeft begaan, uitgaven heeft gedaan en op enig blijvend inkomen heeft vertrouwd.

In dergelijk geval aanvaardt de rechtspraak een vergoedingstermijn, enigszins analogisch en toch vrij berekend naar de vergoedingstermijn, inzake bediendencontracten aangenomen.

N.V. D. t/ N.V. Vee- en Vogelvoederfabrieken P.

Gezien de daging van 15 juli 1953 waarbij eiseres jegens verweerster de betaling vordert van 250.000 fr. mits voorbehoud van verhoging met de rechterlijke rente en de kosten van het geding, als schadevergoeding wegens onrechtmatige beëindiging van het alleen-grossierschap voor de verkoop;

Overwegende dat partijen akkoord gaan over het feit dat eiseres sinds 1933 als grossier het recht tot alleen-verkoop der pluimvee- en vogelvoerders van verweerster in een gebied, dat het grootste gedeelte van West-Vlaanderen omvat, van verweerster verkregen had;

dat verweerster door aangetekende brief van 31 maart 1953 aan eiseres schreef de relatie met haar, zo zij wilde, te willen doen eindigen, in geen geval later dan 1 mei 1953, waarop eiseres niet antwoordde, zodat op 13 april 1953 de aangetekende brief van verweerster volgde, dat met ingang van 15 april 1953 de relatie een einde nam, waarna verweerster aan haar klanten een bericht stuurde op 20 april 1953 mededelend « hierdoor berichten wij U dat onze relatie met de firma D.-S. te R., opgehouden heeft te bestaan. Voortaan zal ons verkoopkantoor N.V. D. te Roeselare, de verzorging van onze artikelen op zich nemen. Wij twijfelen niet of de N.V. D. zal alles doen om te zorgen voor prompte uitvoering van uw gewaardeerde orders »;

Overwegende dat het tussen partijen bestaande contract (want het gaat ter zake niet om aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad maar uit overeenkomst) geen commercieel en dus geen gesalarieerd mandaat is, omdat eiseres slechts de belangen van de principaal vertegenwoordigt en niet zijn wil, terwijl bij mandaat de mandataris zijn opdrachtgever vertegenwoordigt om voor en namens hem juridische handelingen te stellen; (Hof Brussel, 18 december 1937, Pas. 1938, II, 102; De Page, Tome IV, n° 849; Tome V, n° 355; Hof Gent, 9 februari 1904, B.J. 1904, page 374);

dat dergelijk contract ter zake niet bestaat, maar wel een industriaverhuring;

dat inderdaad eiseres de producten S. vertegenwoordigt en omdat de principaal, de N.V. S., niet met al die verschillende mensen, die vele kleine postjes kopen, wil te doen hebben, stelt zij een agent aan die ter plaatse verkoopt en aansprakelijk is voor de goede afwikkeling, terwijl die agent bedingt dat er naast hem geen andere vertegenwoordiger tot verkoop in hetzelfde gebied zal benoemd worden;

Overwegende dat de jongste rechtsleer en rechtspraak dergelijke agentuurovereenkomsten onderbrengt onder de rechtsrubriek: ondernemingscontract, sectie industriaverhuring (zie Hrb. Brussel, 19 dec. 1936, J.C.B. 1937, 182; Hof Brussel, 18 dec. 1937, Pas. 1938, II, 102; Hrb. Brussel, 19 april 1947, J. T., 1947, 556; Hrb. Luik, 9 juli 1948, Jur. Liège, 1948, p. 14; Hrb. Luik, 24 dec. 1949, Jur. Liège, 1949-50, page 247; Hrb. Brussel, 12-1-1949, Pas. 1950, III, 77; Hrb. Brussel

12 mei 1950, J. C. B., 1950, 271; De Page, Tome IV, n° 847, voorlaatste lid en T. V. n° 361-362);

Overwegende dat alle verhuringscontracten van onbepaalde duur zoals onderhavige uiteraard opzeggbaar zijn (art. 1780 B.W.; De Page, Tome II, n° 759 en 763; Ripert-Boulanger, Tr. de M. Planiol, T. II, éd. 1947, n° 2979);

de rechtsleer aanvaardt zelfs dat deze opzeggbaarheid een stilzwijgend element is van het contract en onderverstaan is tussen partijen; (zie Ripert-Boulanger eodem loco n° 473, 2° lid)

Overwegende dat in materie van industriaverhuring art. 1794 B.W. toepasselijk is met alle gevolgen van dien en waardoor onmiddellijk een einde aan het contract wordt gesteld; (Verbr. 13 oktober 1910, Pas. 1910, I, 443)

Overwegende dat nog altijd een deel van de Belgische rechtspraak voorhoudt dat een vrije handelsvertegenwoordiger door een industriaverhuring aan zijn principaal gebonden is en dat deze band « ad nutum » kan ontbonden worden wanneer geen van beide partijen het nodig heeft geoordeeld de preciese inhoud der verbintenissen schriftelijk vast te leggen (Hrb. Brussel, 27 april 1928, J.C.B. 1928, p. 178; Hrb. Brussel, 30 nov. 1929, J. C. B. 1929, p. 471; Hrb. Brussel, 19 dec. 1936, J. C. B. 1937, p. 182)

dat in bepaalde industriaverhuringen met een overwegend vertrouwens karakter, bv. cliënt tegenover medicus of tegenover advocaat, de toepassing van art. 1794 B.W. eveneens geen aanleiding geeft tot schadevergoeding;

Overwegende echter dat rechtsleer (De Page, T. IV, n° 914) en in materie van handelsagenten: Fredericq, T. I, n° 214, Ia page 364) en rechtspraak (zie Fredericq voornoemd) meer en meer volgende rechtstelling innemen;

in materie van industriaverhuring bij handelsagenten voor onbepaalde duur, waar de principaal, die geen wanprestatie lastens de wederpartij inroept of bewijst, eenzijdig om motieven van eigen belang een einde stelt aan het contract, moet deze op grond van art. 1135 B.W. art. 1794 B.W. en op grond van de wederkerigheid der belangen een zekere schadevergoeding betalen aan de onmiddellijk doorgestuurde agent, die geen fout beging, uitgaven deed, kosten had en op enig blijvend inkomen vertrouwde;

dat in dergelijk geval de rechtspraak een vergoedingstermijn aanvaardt, enigszins analogisch en toch vrij berekend naar de vergoedingstermijnen in materie van bediendencontracten aangenomen;

Overwegende dat de rechtbank ook deze stelling huldigt;

Overwegende dat verweerster nu precies betoogt dat eiseres aan de nakoming van haar verplichtingen tekort kwam en dusdanige fouten beging dat verweerster gerechtigd was om zwaarwichtige redenen een einde aan het contract te stellen, praktisch zonder opzeggingsstermijn, vermits op 13 april 1953 medegedeeld werd door verweerster dat de relatie met ingang van 15 april 1953 een einde nam;

Overwegende dat verweerster daartoe inroept:

1) het afwijzen door eiseres van een ontwerp van omzendbrief d.d. 7 mei 1951;

dat eiseres echter gerechtigd was dit concept niet te aanvaarden, daar het een wijziging der contractuele verhoudingen inhield, waarop eiseres op 7 juli 1951 een andere regeling voorstelde, die door verweerster afgewezen werd;

2) het verlenen door eiseres aan haar klanten van een restorno, groot 2,5 % op de S.-artikelen :

dat dit inderdaad geschiedde, maar dat eiseres inriep het verlenen door het verkoopkantoor N.V. D. van een restorno van 5 %, ontkend (zonder tegenbewijs door eiseres) door verweerster op 7 januari 1952;

dat eiseres bereid was om het restorno van 2,5 % op te geven, wat zij op 20 oktober 1952 bevestigde;

Overwegende dat verweerster op 7 januari 1952 aan eiseres schreef : « De situatie is nu eenmaal zo dat Mr. D. niet allen licenciat van de firma S. is, maar tevens voor zijn eigen zaken de handelaren in uw rayon bezoekt, met alle gewilde of ongewilde gevolgen vanden, een situatie waaraan nu eenmaal niets te doen valt;

op 16 februari 1952 schreef verweerster : « persoonlijk blijf ik het zo zien dat de combinatie van beide verkooppunten mogelijk is »;

Overwegende dat eiseres op 2 april 1951 en 16 juli 1952 over de oneerlijke praktijken der reizigers van de N.V. D. bij verweerster kloeg;

3) het verkopen van ander duivenvoeder in bruine zakken als zijnde afkomstig van de firma S. en het verkopen van duivenvoeder V., erbij voegend dat de kwaliteit van dit voeder stukken beter is dan dit van D.; dit is echter een mededeling die voorkomt in een brief door de N.V. D. aan eiseres op 2 augustus 1952 gestuurd en waarop sedertdien niet meer werd teruggekeerd, zodat het een loutere bewering gebleven is;

4) het voortverlenen door eiseres aan haar klanten van een restorno van 2,5 % op de S.-artikelen, niet-tegenstaande de belofte van eiseres dd. 20 oktober 1952 om dit niet meer te doen;

Overwegende dat deze grief op 10 maart 1953 aan eiseres werd medegedeeld met aanduiding van de gemeenten waar deze praktijken gebeurden, zonder aanduiding van personen en met verzoek om een antwoord;

dat op 19 maart 1953 verweerster opnieuw aandrang;

dat op 23 maart 1953 eiseres concreet naam en adres vroeg ten einde onderzoek;

dat verweerster op 31 maart antwoordde niets voor dergelijk onderzoek te voelen en een relaas gaf van een feit dat zich te Dottenijs (volgens een verklaring van de N.V. D.) zou hebben voorgedaan, feit dat verweerster niet hoofdzakelijk als onomstootbaar en volkomen juist aanvaardde, maar waarop verweerster zich baseerde om krachtens dit feit en het feit der voortgezette restorno's een funeste geest bij eiseres en haar reizigers te zien, nadelig voor de belangen van verweerster en oorzaak van het eindigen der relaties tussen partijen die, zo eiseres dit wenste, op 1 mei zou kunnen plaats grijpen;

Overwegende dat eiseres niet antwoordde maar naar P. S., op reis in de U.S.A. schreef;

Overwegende dat verweerster blijkbaar aanstuurde op het doorhakken der relaties, hetgeen door aangekend schrijven van 13 april 1953 gebeurde;

Overwegende dat de grieven van verweerster niet duidelijk bewezen zijn en, waren zij bewezen, niet zó doorwegen dat een onmiddellijke contractbreuk de enige oplossing was;

dat overigens het thans niet opgaat de hoofdzakelijke grief van de restorno's, waarover ten passende tijde geen concrete gegevens werden verstrekt, thans te willen bewijzen door broze enkwesten;

Overwegende dat uit het geheel van de feiten blijkt dat van zodra de N.V. D. als verkoopkantoor van verweerster aangesteld werd, er moeilijkheden ontstonden en dat verweerster blijkbaar liever de zijde der N.V. D. koos dan die van eiseres, zodat, toen combinaties van

de standpunten der N.V. D. en eiseres tegenover verweerster onmogelijk bleek, verweerster naar redenen zocht om aan de contractuele verhoudingen een einde te stellen;

Overwegende dat verweerster het recht had de overeenkomst te verbreken, mits het aanvaarden der gevolgen van art. 1794 B.W.;

dat geen zware fouten in hoofde van eiseres vóór het moment der verbreking vaststaan, zodat verweerster tot schadevergoeding jegens eiseres gehouden is;

Overwegende dat, wat het bedrag van deze schade betreft, een normale opzeggingstermijn van 1 jaar volstaan had, rekening houdend met het belang der functie, de moeilijkheid om een gelijkaardige vertegenwoordiging te vinden, de termijnen in zake bediendencontract, het gebruik, enz. zodat eiseres recht heeft op een vergoeding van 50.000 fr., gemiddelde en niet betwiste jaarlijkse winst van eiseres;

dat de omzendbrief van verweerster aan de S.-artikelenklanten niets onderends of schadelijks voor eiseres inhoudt;

Om deze redenen :

De rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Zegt voor recht dat verweerster de wanprestatie in hoofde van eiseres om tot onmiddellijke contractverbreking over te gaan, niet bewezen heeft en, zo bewezen, geen voldoende grond tot directe verbreking vormde;

Veroordeelt verweerster om aan eiseres een schadevergoeding te betalen, groot 50.000 fr. met de rechterlijke rente;

Verwijst verweerster tot de kosten van het geding;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

NOOT : Zie in dit nummer het arrest van het Hof van Beroep te Gent van 17 januari 1956, waarbij bovenstaand vonnis op andere gronden is bevestigd.

WERKRECHTERSRAAD TE ANTWERPEN

15 februari 1956.

Rechtskundig bijzitter : M. Van Meel.

Advocaten : Mrs Marck en Dom.

Werkrechtersraad. — Een C.O.O. is niet werkgeefster in de zin van artikel 1 van de wet van 9 juli 1926. — Onbevoegdheid van de werkrechtersraad.

De C.O.O. is een openbaar bestuur in de zin van artikel 5 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden.

De C.O.O. wordt inderdaad samengesteld door de gemeenteoverheden van de plaats, waar zij hun taak uitvoeren en dit tengevolge van de delegatie der staatsregering. Men zie ook artikel 1 van de wet van 27 november 1891 op de Openbare Onderstand. Deze commissies staan derhalve gelijk met parastatale inrichtingen en vervullen een functie van openbaar nut en moeten derhalve beschouwd worden als organen van het openbaar bestuur.

De werkrechtersraad is mitsdien niet bevoegd kennis te nemen van een tegen een C.O.O. ingestelde vordering, daar deze niet is werkgeefster in de zin van artikel 1 van de wet van 9 juli 1926.

De Ceuster-De Witte t/ C.O.O. Antwerpen.

Overwegende dat aanlegster, welke als verpleegster ten voorlopigen titel benoemd, wegens de intrekking dezer voorlopige benoeming op 31 december 1954, een schadevergoeding vordert gelijk aan drie maanden wedde of 13.250 frank;

Overwegende dat verweerster in limine litis de onbevoegdheid ratione personae opwerpt, zich beroepend op artikel 5 der wet van 9 juli 1926, welk artikel bepaalt dat de bepaling van de term « werkgever » niet van toepassing is op de openbare besturen;

Dat verweerster voorhoudt, dat zij als openbaar bestuur dient aangezien te worden;

Overwegende dat er derhalve dient nagegaan te worden of de C.O.O. van Antwerpen, verweerster, een openbaar bestuur is of niet;

Dat de C.O.O. samengesteld worden door de gemeenteverhuden der plaats waar zij hun bediening uitvoeren en dit ten gevolge van de delegatie der staatsregering, wijl artikel 1 der wet van 27 november 1891, op de openbare ondersstand luidt: « les secours de la bienfaisance publique sont fournis aux indigents par la commune sur le territoire de laquelle ils se trouvent au moment ou l'assistance devient nécessaire ».

Dat deze commissies derhalve gelijkstaan met een parastatale inrichting en een functie van openbaar nut verwezenlijken en derhalve moeten beschouwd worden als een orgaan van een openbaar bestuur (W.R. Beroep, Gent, 1 juni 1942, J.J.P., 1942, 343; W.R. Antwerpen, 13 juni 1949, R.W., col. 363, 364; W.R. Beroep Mons, 15 oktober 1949, J. d. Trib. 1950, 396;

Dat wijl verweerster niet kan beschouwd worden als werkgeefster in de zin van artikel 1 der wet van 9 juli 1926, de Raad niet bevoegd is om te kennen over de eis;

Om deze redenen,

Het Arbeidsgerechtigd van Antwerpen, alle verdere en tegenstrijdige besluitend verwerpende, verklaart zich onbevoegd om te kennen over de eis; verwijst aanlegster in de kosten.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

Antal K. V. — Enkele beschouwingen over het interpreteren door de belastingrechter. — Prof. Mr. H. Schuttevâer: Bijdrage tot een theorie der wetsontduiking in het belastingrecht. — J. E. A. M. van dijck: Het moment waarop inkomsten worden genoten. — Deventer, AE. E. Kluwer.

Beknopte bibliographie van het belastingwezen (internationaal). Samengesteld door het Internationaal belasting documentatie bureau te Amsterdam. — Alphen aan de Rijn, N. Samsom.

Beudeker J. G. en L. J. Griffioen. — Wat betekent de algemene ouderdomsverzekering voor U? — Deventer, AE. E. Kluwer.

Brans A. — Het nieuwe zeeaanvaringsreglement. — Haarlem, H. Stam.

Drost H. L. — Oudedags- en gezinsverzorging. — Deventer, AE. E. Kluwer.

Groenendaal J. — Inleiding tot de wetgevingstechniek. — Alphen aan de Rijn, N. Samsom.

Kluwer's zakboek sociale verzekering. — Deventer, AE. E. Kluwer.

Kooiman D. — De drankwet. 4e dr. herz. en bew. door P. Sikkes. — Alphen aan de Rijn, N. Samsom.

Obreen H. T. — Dijkplicht en waterschappen aan Frieslands westkust. With a summary in English. — Bolsward, A. J. Osinga.

Seppen G. en H. C. Fraaij. — Grensbewaking. — Alphen aan de Rijn, N. Samsom.

Timmermans J. C. en A. Venverloo. — Examenvraagstukken gemeentefinanciën. — Alphen aan Rijn, N. Samsom.

Veenhoven A. — Eigendomsoverdracht tot zekerheid. 2e dr. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.

Zoest, Geert van. — Verantwoordelijkheid op de weg naar gezondheid. — Leiden, H. E. Stenfert Kroese.

Engeland

Abraham L. A. & S. W. Hawtrey. — A Parliamentary Dictionary. — Butterworth.

Black L. J. & G. E. Tweed. — Equity in a Nutshell. — Sweet & M.

Charlesworth J. — Negligence. — Sweet & M.

Delany V. T. H. — The Law Relating to Charities in Ireland. — Thom.

Fox H. G. — The Canadian Law of Trade Marks and Unfair Competition. — Canada: Sweet & M.

Hall Sir William Clarke & A. C. L. Morrison. — Law Relating to Children and Young Persons. — Butterworth.

Hanson A. — Death Duties. — Sweet & M.

Hodgetts J. E. — Pioneer Public Service. — Toronto U. P.: Oxf. U. P.

Houts M. — From Evidence to Proof. — Blackwell Sci. *Jones Howard.* — Crime and the Penal System. — Univ. Tut. P.

Kemp D. A. M. & M. S. — The Quantum of Damages, v. 2: Fatal Injury Claims. — Sweet & M.

Kivalfy A. K. R. — The English Legal System. — Sweet & M.

Monroe J. G. — The Law of Stamp Duties. — Sweet & M.

Peck D. W. — The Greer Case. — Cassell.

Roughead W. — Tales of the Criminous. — Cassell.

Shillman B. — Factory Legislation of Ireland. — Falconer.

Shrand D. & A. A. F. Keeton. — The Registration, Management and Winding-up of Companies in South Africa. Africa: Sweet & M.

Smith James Morton. — Freedom's Fetters: The Alien and Seditious Laws and American Civil Liberties. — Cornell U. P.: Oxf. U.P.

Duitsland

Amberger C. W. — Die Aktiengesellschaft im brasilianischen Recht. — Frankfurt a.M.: Metzner 1956.

Baumann J. — Der strafrechtliche Schutz bei den Sicherungsrechten des modernen Wirtschaftsverkehrs. — Berlin, de Gruyter 1956.

Dahm G. — Zur Problematik des Völkerstrafrechts. — Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1956.

Hoeres O. J. — Steuerermäßigung wegen aussergewöhnlicher Belastungen. — Wiesbaden: Gabler 1956.

- Kinnebrock F.* — Kapitalverkehrssteuergesetz mit Durchführungsbestimmungen. — München, Beck 1956.
- Kruse H.* — Die internationale Zusammenarbeit auf dem Gebiet der friedlichen Verwendung der Atomenergie. — Frankfurt a. M., Berlin, Metzner 1956.
- Lawn R.* — Das Reichskonkordat von 1933. — Wiesbaden: Hessische Landesregierung. 1955.
- Müller G.* — Zum Recht des Ordensvertrages. — Paderborn: Schöningh 1956.
- Peters E.* — Eherecht. — Frankfurt a. Main, Verl. f. Standesamtswesen 1956.
- Potthof F.* — Bücher für die juristische Ausbildung. — Köln, Potthoff 1956.
- Reimer A.* — Schweizerische Gesetzgebung zum gewerblichen Rechtsschutz. — Zürich: Scientia Verl.
- Sartorius C.* — Verfassungs- und Verwaltungsgesetze. — München, Beck 1956.
- Schmidt Fr.* — Die Arbeitslosenhilfe. — Stuttgart, Kohlhammer 1956.
- Schneider H.* — Verfahrensfragen bei Ausübung der Bundesaufsicht. — Wiesbaden, Hess. Landesregierung 1956.
- Siebrecht Fr.* — Das Recht im Arbeitskampf. — 2. Aufl. Düsseldorf: Rechtsverl. 1956.
- Thier W.* — Die Berechnung anwaltschaftlicher Gebühren in Steuersachen. — Essen, Ellinghaus 1955.
- Stoll W.* — Strassenverkehrsrecht. — München, Kommunalchriften-Verl. 1956.
- Wenz H.* — Die Rechtsfragen in der Steuerpraxis. — Herne, Verl. Neue Wirtschafts-Briefe 1956.
- Wiefels J.* — Bürgerliches Recht. — Düsseldorf, Schwann 1956.
- Wiefels J.* — Recht der Wertpapiere (insbesondere Wechsel- und Scheckrecht. — Düsseldorf, Schwann 1956.

BALIELEVEN

CONFERENTIE DER JONGE BALIE TE BRUGGE

Het Bestuur van de Conferentie van de Jonge Balie bij de Rechtbank te Brugge, na kennis genomen te hebben van de Motie door het Bestuur van de Vlaamse Conferentie van de Balie bij het Hof van Beroep te Gent getroffen, betrekkelijk het geval van de Heer Grootaert, rechter te Elisabethstad en overgemaakt aan Zijne Majesteit de Koning, aan de Minister van Koloniën en aan de Pers;

Sluit zich bij deze Motie aan en doet op zijn beurt beroep op de Minister van Koloniën om de tegen de Heer Grootaert gevorderde maatregelen van de hand te wijzen;

Is immers van oordeel dat een gebeurlijke inwilliging van deze maatregelen een kaakslag zou betekenen voor alle nederlandsprekende landgenoten, zowel in het moederland als in de kolonie, en dat zij alle Vlaamse rechtsgelerden zowel als rechtsonderhorigen ten zeerste zou grieven;

Drukt de hoop uit dat de Minister van Koloniën in het geval Grootaert een gezonde oplossing zal weten na te streven;

Beslist deze Motie over te maken aan Zijne Majesteit

de Koning, aan de Minister van Koloniën en aan de Pers ten einde openbaar gemaakt te worden.

A. De Ketelaere, voorzitter; H. Aernoudts, onder-voorzitter-penningmeester; J. Verduyn, secretaris; W. Six, J. Dinneweth, U. Govaert, R. De Pauw, leden.

VOORZORGSKAS VOOR ADVOCATEN

Wij delen hieronder de correspondentie mede welke gewisseld werd tussen een van onze confraters en het bestuur van de Voorzorgskas, correspondentie welke de advocaten stellig zal interesseren.

* * *

Hieronderstaand schrijven werd door een onzer confraters aan het bestuur van de Voorzorgskas toegezonden.

* * *

Waarde Confraters.

Het verslag van Uw Raad van Beheer van de vergadering van 14 april l.l. heeft al mijn aandacht weerhouden.

Ik ben zo vrij U ronduit te bekennen dat ik Uw verslag, zoals het in het «Rechtskundig Weekblad» van 29 april 1956 gepubliceerd werd, enigszins eenzijdig bevooroordeeld heb bevonden t.o.v. de tendenzen van de door U getroffen of te treffen beslissingen. Mocht ik het dienaangaande verkeerd op hebben, dan zal ik met groot genoegen op mijn mening terugkomen.

Ik meen dat ik enkele van de punten die ik zeer graag door U zou aangeraakt zien, best in vraagvorm stel. Hier volgen ze.

1) Is het opportuun de jongere advocaten te doen tussenkomen in de samenstelling van de pensioengelden van sommige meer begoede confraters voor zover deze laatsten geen bijdragen of bijna geen bijdragen betaald hebben?

2) Waarom wordt van de wettelijke regeling afgeweken, ten nadele van de jongere advocaten om confraters, die thans van middelmatige of hogere leeftijd zijn, meer te begunstigen dan onder het wettelijk regiem?

3) Waarom krijgen niet alle weduwen van Confraters pensioen en welke criteriums worden toegepast om het onderscheid door te voeren? Waar zulks mogelijk is voor die weduwen, is het zulks niet voor de confraters bedoeld onder 1)?

4) Waarom wordt de leeftijdsgrens van de betaling van de bijdragen op 70-jarige leeftijd gesteld en niet op 65-jarige leeftijd zoals in het wettelijk systeem? En waarom dezelfde afwijking voor de leeftijd van de pensioengerechtigden?

5) Komt het niet onredelijk voor dat een thans jeugdig advocaat gedurende meer dan 20 jaar (hetzij van 70 tot 90 jaar) 24.000 fr. per jaar (d.i. het enige wat hem verzekerd wordt), zal moeten ontvangen vooraleer de door hem gestorte bijdragen plus de kapitalisatie-interessen te recupereren (ongeacht de andere inkomsten van de kas)?

6) Binnen 30 tot 40 jaar zullen er veel meer advocaten de 70 jaar bereikt hebben, het totaal van al de advocaten zal blijkbaar niet in dezelfde mate aan-

gegroeid zijn. Of zijn Uw vooruitzichten anders? Op grond van welke veronderstellingen is het dat U de mening zijt toegedaan dat het pensioen mettertijd zal verhoogd worden? Wie, zoniet de jonge advocaat, draagt hiervan het risico?

7) Quid in geval van muntontwaarding? Zijn veiligheidsclausules voorzien voor al de beleggingen van de Kas om dit gevaar te bestrijden? Mag de Voorzorgskas ook onroerende goederen kopen? Is de Kas verplicht staats- of andere leningen te onderschrijven?

8) Is het juist dat de gemiddelde leeftijd van de Belgische advocaten lager ligt dan de gemiddelde leeftijd van niet te vinden in het feit dat de advocaten destijds van de andere zelfstandigen? Zo ja, is de reden hier (50 jaar geleden, maar ook 40, 30 en 20 jaar geleden) relatief minder talrijk waren t.o.v. het aantal andere zelfstandigen dan thans het geval is? Zo ja, werd hiermede rekening gehouden, en in welke mate?

Ik verontschuldig mij U een zo uitgebreide vragenlijst ter beantwoording toe te sturen maar naar mijn mening is de ganse aangelegenheid belangrijk genoeg om diep doorgrond te worden en de bijdragende advocaten voor te lichten.

Ik dank U bij voorbaat en zeer oprecht voor het antwoord dat ik van U zal mogen ontvangen.

Het zou mij verder ten zeerste verheugen door U nog één of meer artikelen te zien gepubliceerd worden ten einde aldus al onze Confraters bij wie dezelfde vragen rijzen, eveneens ingelicht te zien.

Ik meen niet dat U bezwaar zult vinden in het feit dat ik sommige Confraters afschrift van onderhavig schrijven mededeel.

Aanvaardt intussen, Waarde Confraters, de uitdrukking van mijn zeer confraternele gevoelens.

* * *

Hierop werd door het bestuur der Voorzorgskas als volgt geantwoord.

* * *

Geachte Meester,

Wij zijn in het bezit van Uw geëerd schrijven van 2 dezer en hebben het genoegen U hieronder enkele aanduidingen te geven:

1°) De Voorzorgskas vraagt — op suggestie van de Minister van Middenstand — om het systeem in evenwicht te brengen, een bijdrage van 3.500 fr. per persoon. Dit verhindert de balies niet (zoals die van Luik het gedaan heeft) de bijdrage van de stagiaires te verminderen en de bijdrage van de ouderen te verhogen. Op die wijze betalen de jonge personen niet alleen niet voor de ouderen, maar zij zullen zelf niet de werkelijke waarde van de bijdrage voor hun eigen pensioen storten.

Het principe van Solidariteit dat de Kas wil toepassen zou in ieder geval een solidariteitsbijdrage rechtvaardigen ten voordele van de bejaarde advocaten met bescheiden inkomen, of ten voordele van de zieke kollega's of van weduwen.

2°) De Voorzorgskas benadeelt de jongeren niet in vergelijking met de wet, noch van op het standpunt der bijdragen (zoals boven gezegd werd), noch van op het standpunt der renten.

Inderdaad, voor het wettelijke systeem zouden zij minimum 2.400 fr. betalen, om 18.000 fr. te be-

komen en 9.000 fr. voor de weduwen, slechts van 60 jaar af.

De Kas geeft 24.000 fr., 9.000 fr. aan de weduwen op 60 jaar en 12.000 fr. of een rente van 12.000 fr. te bekomen vóór 60 jaar.

3°) Men had het plan een pensioen toe te kennen aan alle weduwen zonder enig onderscheid van inkomsten of leeftijd. De kosten van deze pensioenen waren zodanig dat de Kas de nodige bijdragen niet zou hebben kunnen eisen.

De criteria voor de toekenning van renten zijn echter zeer ruim en zullen nog ruimer worden van bij de toepassing van het regime der forfaitaire bijdrage.

4°) De rente is thans vastgesteld op 70 jaar, want degenen die ze genieten hebben geen bijdrage betaald; het betreft hier dus een volledig kosteloos pensioen en in het algemeen zijn de advocaten op 65-jarige leeftijd nog in volle activiteit; deze solidariteitsmaatregel is dus niet gerechtvaardigd. Nochtans wordt onder ogen genomen deze leeftijd te verlagen tot 65 jaar voor alle advocaten die ouder zijn dan 55 jaar bij de aanvang van de activiteit der Kas, t.t.z. die geboren zijn na 1899 en die dus minimum gedurende tien jaar bijdragen zullen betaald hebben.

5°) Zelfs in de veronderstelling dat de jonge advocaten bijdragen betalen van 25 tot 65 jaar op basis van 3.500 fr. van bij de aanvang geven deze gekapitaliseerde bedragen tegen 4% 343.000 fr. op 65 jaar.

Op dit ogenblik ontvangen zij een pensioen van 24.000 fr. per jaar; indien men rekening houdt met het feit dat op dat ogenblik de gemiddelde leeftijd nog 15 jaar bedraagt en dat men aan de andere kant hun risico heeft moeten dekken, ziet men dat zij geenszins benadeeld werden.

6°) Ver doorgedreven actuariële berekeningen werden gedaan, waarbij rekening gehouden werd op basis van de jongste sterftetabellen, met het groeiend getal te pensioneren advocaten; het evenwicht van de Kas werd verwezenlijkt voor een periode van meer dan 40 jaar.

Dit evenwicht wordt verwezenlijkt door zich te baseren op het kapitalisatiesysteem voor alle advocaten geboren na 1900, en op het verdelingsysteem voor de oudere advocaten, evenals voor de hulp en de renten voor weduwen na onderzoek. In grote trekken:

— nemen de lasten in kapitalisatie bestendig af.
— stijgen de lasten in verdeling een ogenblik en nemen dan af om bijna te verdwijnen over de 40 jaar.

Op dat ogenblik zal het eventueel mogelijk zijn de pensioenen gevoelig te verhogen.

7°) De Kas kan niet méér doen dan de andere pensioenkassen, in geval van devaluatie. De meeste van haar inkomsten worden belegd tegen zeer hoge interesten, gemiddeld 5,50%, wat toelaat dit bezwaar gedeeltelijk te bestrijden.

8°) Het feit dat de gemiddelde leeftijd hoger is in de balies dan voor geheel de bevolking door het feit dat deze groep van de bevolking veel jonge elementen bevat, heeft geen invloed, vermits —

behalve voor de oudsten — iedereen het regime van individuele kapitalisatie geniet.

Steeds tot Uw dienst voor alle verdere inlichtingen bieden wij U, Geachte Meester, de betuiging onze gevoelens van bijzondere achting,

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 september - 30 september 1956)

I. Staats- en Administratief Recht

1. *Internationale Overeenkomst.* — De wet van 4 juli 1956 (Stbl. 1 september 1956, 5.774) keurt het verdrag goed tussen België en Joegoslavië betreffende de maatschappelijke zekerheid, ondertekend te Beograd op 1 november 1954.

2. *Onderwijs.* — Het K.B. van 7 augustus 1956 (Stbl. 1 september 1956, 5.787) stelt het bedrag vast der verschillende artistieke prijzen, ingesteld bij het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

3. *Onderwijs.* — Het K.B. van 18 augustus 1956 (Stbl. 1 september 1956, 5.788) stelt de voorwaarden vast waaronder leden van het onderwijzend wetenschappelijk en daarmee gelijkgesteld personeel van de Staat kunnen worden benoemd bij het Hoofdbestuur van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

4. *Nationaal mijninstituut.* — Bij K.B. van 30 juli 1956 (Stbl. 3 en 4 september 1956, 5.840) wordt het K.B. van 18 december 1929, houdende bepaling van de bevoegdheden, de inrichting en de werkwijze van het Nationaal mijninstituut, aangevuld.

5. *Ministerie van Financiën.* — Het M.B. van 20 augustus 1956 (Stbl. 3-4 september 1956, 5.852) stelt voor het Ministerie van Financiën de examens of gedeelten van examens vast, waarvoor de in het K.B. van 10 april 1954 toegestane vrijstellingen niet gelden.

6. *Ministerie van Financiën.* — Het M.B. van 22 augustus 1956 (Stbl. 5 september 1956, 5.872) stelt de bijzondere vereisten vast in zake lichamelijke geschiktheid waaraan kandidaten voor onder het Ministerie van Financiën ressorterende betrekkingen moeten voldoen.

7. *Internationale Overeenkomst.* — De wet van 6 juni 1956 (Stbl. 6 september 1954, 5.886) keurt het akkoord goed tussen België en de Bondsrepubliek Duitsland betreffende wederzijdse administratieve hulp bij de aan- en afmonstering van zeelieden, ondertekend te Brussel op 28 mei 1954.

8. *Internationale Overeenkomst.* — *Verkeerstekens.* — In het Stbl. van 7 september 1956 (5.910) verscheen de tekst van de overeenkomst nopens de verkeerstekens tot aanduiding van werken op de weg ondertekend te Genève op 16 december 1955, houdende wijziging van de Europese Overeenkomst van 16 september 1950 tot aanvulling van het verdrag van 1949 nopens het wegverkeer en het protocol van 1949 nopens de verkeerstekens.

9. *Zelfstandige kas voor oorlogsschade.* — Het M.B. van 23 augustus 1956 (Stbl. 7 september 1956, 5.918) stelt de modaliteiten vast betreffende de uitgifte van een vierde reeks obligaties aan toonder door de zelfstandige kas voor oorlogsschade.

10. *Volksgezondheid.* — Het K.B. van 2 augustus 1956 (Stbl. 7 september 1956, 5.929) voorziet een afwijking van de bepalingen van art. 6 van het K.B. van 29 december 1953 voor de lozingen van afvalwater van de papierfabrieken.

11. *Inrichting van weddenschappen op sportuitslagen.* — Het M.B. van 25 augustus 1956 (Stbl. 7 september 1956, 5.933) stelt de modaliteiten vast betreffende het verschaffen van statistische staten door de inrichters van wedstrijden van weddenschappen op sportuitslagen, in uitvoering van art. 12 der wet van 15 maart 1956.

12. *Springstoffen.* — Het M.B. van 3 september 1956 (Stbl. 9 september 1956, 5.985) regelt het vervoer langs de weg, te water en per spoor van de bij het leger in gebruik zijnde springstoffen.

13. *Landbouw.* — Het M.B. van 1 september 1956 (Stbl. 12 september 1956, 6.038) stelt het bedrag der premieën vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

14. *Ministerie van Verkeerswezen.* — Het K.B. van 2 juni 1956 (Stbl. 14 september 1956, 6.119) wijzigt art. 76 van het K.B. van 5 oktober 1876 houdende organiek reglement van het bestuur van het zeewezen.

15. *Zeevisserij.* — Bij K.B. van 28 juni 1956 (Stbl. 14 september 1956, 6.120) wordt een toelage toegekend aan ambtenaren belast met het geven van lessen aan kandidaten voor het leraarschap aan de zeevisserij-scholen.

16. *Onderwijs.* — Bij K.B. van 17 augustus 1956 (Stbl. 15 september 1956, 6.137) wordt bepaald wat door tijdelijke scholen en leergangen bij het technisch onderwijs moet worden verstaan.

17. *Landbouwonderwijs.* — Het K.B. van 23 augustus 1956 (Stbl. 16 september 1956, 6.518) wijzigt het K.B. van 30 juni 1933 tot bepaling der voor de erkenning van inrichtingen voor landbouwonderwijs gestelde voorwaarden.

18. *Economische Zaken.* — *Coöperatieve vennootschappen.* — Het K.B. van 9 september 1956 (Stbl. 16 september 1956, 6.164) stelt de voorwaarden vast tot erkenning der nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en der coöperatieve vennootschappen.

19. *Ministerie van Volksgezondheid.* — Bij K.B. van 9 augustus 1956 (Stbl. 16 september 1956, 6.169) worden sommige graden bij het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin door andere vervangen.

20. *Ministerie van Economische Zaken.* — Het K.B. van 12 september 1956 (Stbl. 19 september 1956, 6.214) wijzigt het organiek kader van het Ministerie van Economische Zaken.

21. *Scheepvaartwegen.* — Het M.B. van 10 september 1956 (Stbl. 19 september 1956, 6.215) wijzigt, wat het kanaal van Nimy naar Blaton en het kanaal van Pommeroeul naar Antoing betreft, het M.B. van

7 maart 1949 houdende wijziging van sommige afstandstabellen die gevoegd zijn bij het reglement betreffende de politie en de scheepvaart op de bevaarbare waterwegen onder beheer van de Staat.

22. *Scheepvaartwegen.* — Het M.B. van 10 september 1956 (Stbl. 19 september 1956, 6.216) wijzigt, wat het kanaal van het centrum, het kanaal van Pommeroeul naar Antoing en het kanaal van Nimy naar Bleton betreft, het M.B. van 23 maart 1949 tot vaststelling van de « havens » genaamde vakken der bevaarbare waterwegen.

23. *Landbouw.* — Het K.B. van 9 september 1956 (Stbl. 20 september 1956, 6.230) schrijft maatregelen voor betreffende de verplichte inenting der runderen tegen mond- en klauwzeer.

24. *Jacht en vogelvangst.* — Het K.B. van 12 september 1956 (Stbl. 20 september 1956, 6.232) verbiedt het doden, het vangen, het te koopstellen of het vervoeren van bepaalde insecten-vogels behoudens bepaalde uitzonderingen.

25. *Landsverdediging.* — Het K.B. van 13 september 1956 (Stbl. 21 september 1956, 6.253) wijzigt het K.B. van 14 januari 1956 betreffende de toekenning van een bijzondere vergoeding aan de officieren-geneesheren en officieren-veeartsen in dienst buiten het Rijk.

26. *Oorlogsschade 1914-1918.* — *Rechtspleging.* — Het K.B. van 12 september 1956 (Stbl. 21 september 1956, 6.255) wijzigt het K.B. van 15 september 1935 tot bepaling van de rechtspleging in zake herstel van schaden voortspuitende uit oorlogsfeiten 1914-1918.

27. *Burgerlijke oorlogsslachtoffers.* — *Herstelpensioenen.* — Het K.B. van 12 september 1956 (Stbl. 21 september 1956, 6.256) wijzigt het K.B. van 25 maart 1954 tot regeling van de procedure voor de toepassing van de wet van 15 maart 1954 betreffende de herstelpensioenen voor de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 en hun rechthebbenden, gewijzigd bij het K.B. van 24 februari 1956.

28. *Landbouw.* — Het K.B. van 20 september 1956 (Stbl. 22 september 1956, 6.270) stelt de modaliteiten vast betreffende de billijke verdeling onder al de nijverheidsmaalders der lasten bij het verwerken van inlandse tarwe van de oogst 1955.

29. *Scheepvaartwegen.* — Het K.B. van 12 september 1956 (Stbl. 22 september 1956, 6.279) wijzigt het K.B. van 15 oktober 1935 houdende reglement betreffende de politie en de scheepvaart der bevaarbare waterwegen onder beheer van de Staat alsmede, wat betreft het bijzonder reglement van Maas en Ourthe, het K.B. van 7 september 1950, houdende bijzondere reglementen van sommige scheepvaartwegen.

30. *Douanepersoneel.* — Het K.B. van 23 juli 1956 (Stbl. 23 september 1956, 6.315) regelt het dragen van een uniform door het douanepersoneel.

31. *Ministerie van Justitie.* — Het K.B. van 12 september 1956 (Stbl. 23 september 1956, 6.326) wijzigt het K.B. van 14 februari 1956 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Justitie.

32. *Ministerie van Landsverdediging.* — Het K.B. van 13 september 1956 (Stbl. 23 september 1956, 6.329)

wijzigt het K.B. van 16 maart 1954, houdende vaststelling van de schalen voor de bijzondere graden bij het Ministerie van Landsverdediging.

33. *Grenswijziging.* — De wet van 30 juni 1956 (Stbl. 24-25 september 1956, 6.350) wijzigt de grenzen tussen de stad Verviers en de gemeente Stembert.

34. *Lening door de N.M.B.S.* — Bij K.B. van 19 september 1956 (Stbl. 26 september 1956, 6.371) wordt de N.M.B.S. er toe gemachtigd bij de algemene spaar- en lijfrentekas een lening, groot 184 miljoen frank, tegen een intrest van 4,75 %, aflosbaar binnen een termijn van 15 jaar, aan te gaan.

35. *Vreemdelingen.* — De koninklijke besluiten van 15 september 1956 (Stbl. 27 september 1956, 6.148) wijzigen wat betreft de Duitse en Japanse onderhorigen het K.B. van 6 december 1955 betreffende de uitvoering van de wet van 28 maart 1952 op de vreemdelingenpolitie alsmede het K.B. van 3 december 1953 betreffende de voorwaarden waaronder vreemdelingen België kunnen binnenkomen, er verblijven en er zich vestigen.

36. *Economische Zaken.* — Het K.B. van 20 september 1956 (Stbl. 27 september 1956, 6.419) schrijft maatregelen voor betreffende de menging van inlandse tarwe in het brood.

37. *Regie der luchtwegen.* — Het K.B. van 19 september 1956 (Stbl. 29 september 1956, 6.484) regelt de bezoldiging van het personeel van de regie der luchtwegen.

38. *Internationale Overeenkomst.* — In het Stbl. van 30 september 1956 (6.530) verscheen de tekst van het cultureel akkoord tussen België en Portugal ondertekend te Lissabon op 30 juli 1955.

39. *Verkeerswezen.* — Het K.B. van 19 september 1956 (Stbl. 30 september 1956, 6.535) keurt de wijzigingen goed aan het reglement betreffende het onderzoek van Rijnschepen en -vloten.

40. *Ministerie van Economische Zaken.* — Het K.B. van 14 september 1956 (Stbl. 30 september 1956, 6.546) vult het K.B. aan van 10 april 1954, houdende vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand.

II. Rechterlijke Inrichting.

41. *Justitie.* — *Indeling der vredegeretshofkantoren.* — Bij K.B. van 13 juli 1956 (Stbl. 2 september 1956, 5.812) wordt de bevolking van elk rechterlijk arrondissement, die van elk vredegeretshofkanton en de indeling der kantons in vier klassen bepaald volgens de bevolking op 31 december 1955, overeenkomstig een bij dit besluit gevoegde lijst.

II. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon

42. *Jaarlijks verlof der loonarbeiders.* — Het K.B. van 1 augustus 1956 (Stbl. 2 september 1956, 5.806) wijzigt het Regentsbesluit van 19 juli 1949 betreffende het jaarlijks verlof der loontrekkende arbeiders.

43. *Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.* — Het K.B. van 4 augustus 1956 (Stbl. 5 september 1956, 5.868) wijzigt het Regentsbesluit van

26 mei 1945 betreffende de inrichting van de rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

44. *Jaarlijks verlof voor mijnwerkers.* — Het K.B. van 18 augustus 1956 (Stbl. 7 september 1956, 5.914) wijzigt het K.B. van 15 februari 1951 tot bepaling van de speciale modaliteiten om op mijnwerkers en gelijkgestelden de wetgeving betreffende het jaarlijks verlof van de lonarbeiders toe te passen.

45. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Het M.B. van 14 september 1956 (Stbl. 24-25 september 1956, 6.356) stelt de voorwaarden vast tot erkenning van gehoor-prothesisten door het rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

46. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Het M.B. van 14 september 1956 (Stbl. 24-25 september 1956, 6.357) wijzigt het M.B. van 22 september 1955 tot vaststelling van de modaliteiten en voorwaarden tot erkenning van de verpleegsters en het verzorgingspersoneel.

47. *Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.* — Het K.B. van 1 augustus 1956 (Stbl. 27 september 1956, 6.403) stelt de modaliteiten vast betreffende het in vereffening stellen van de nationale dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, opgericht bij K.B. van 27 juli 1935.

48. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Het M.B. van 20 september 1956 (Stbl. 27 september 1956, 6.413) stelt de voorwaarden en modaliteiten vast tot erkenning van kinesitherapeuten door het Rijksfonds voor ziekte en invaliditeit.

49. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Het M.B. van 20 september 1956 (Stbl. 27 september 1956, 6.415) stelt de modaliteiten en voorwaarden vast tot erkenning door het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit van apothekers en licentiaten in de wetenschappen, gemachtigd om laboratorium-onderzoekingen te verrichten.

50. *Professionele pensioenkassen.* — Het K.B. van 26 september 1956 (Stbl. 28 september 1956, 6.434) stelt de voorwaarden en modaliteiten vast betreffende de erkenning van professionele of inter-professionele pensioenkassen, opgericht met het oog op de uitvoering van de wet van 30 juni 1956, vast.

51. *Werkloosheidsuitkeringen.* — Het K.B. van 15 september 1956 (Stbl. 28 september 1956, 6.454) reglementeert de toekenning van werkloosheidsuitkeringen aan de arbeiders in de haven van Oostende.

52. *Werkloosheidsuitkeringen.* — Het K.B. van 9 september 1956 (Stbl. 29 september 1956, 6.491) reglementeert de toekenning van werkloosheidsuitkeringen aan de arbeiders in de havens van Antwerpen, Brussel, Vilvoorde en Gent.

53. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Het M.B. van 25 september 1956 (Stbl. 30 september 1956, 6.540) stelt de modaliteiten en voorwaarden vast tot erkenning der opticiens door het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

54. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Het M.B. van 25 september 1956 (Stbl. 30 september 1956, 6.542) wijzigt het M.B. van 22 september 1955 tot vaststelling van de modaliteiten en voorwaarden van erkenning der bandagisten en orthopedisten.

IV. Economisch Recht

55. *Voedingsnijverheid.* — Bij M.B. van 16 augustus 1956 (Stbl. 3-4 september 1956, 5.843) wordt het opmaken van een maandelijks statistiek van de bedrijvigheid en van de voorraden van sommige bedrijven uit de voedingsnijverheid voorgeschreven.

56. *Productieve investeringen.* — Het K.B. van 12 september 1956 (Stbl. 21 september 1956, 6.252) vult het K.B. aan van 23 juli 1954, tot bepaling van de toepassingsvoorwaarden en modaliteiten der wet van 1 juli 1954 die bepaalde fiscale ontheffingen invoert, ten einde productieve investeringen te begunstigen.

V. Fiscaal Recht

57. *Bedrijfsbelasting.* — Bij K.B. van 15 september 1956 (Stbl. 26 september 1956, 6.381) wordt de bedrijfsbelasting en de aanvullende personele belasting tot bepaalde opbrengsten tot verhuur van gemeubileerde kamers en woonvertrekken uitgebreid.

58. *Overdrachtstaxe bij de invoer.* — Het K.B. van 28 september 1956 (Stbl. 30 september 1956, 6.543) wijzigt het K.B. van 11 maart 1953 houdende verhoging der overdrachtstaxe bij de invoer.

H. Boonen

TAALKUNDIGE KRONIEK

HAGEL EN REGEN IN ONZE TAALTUIN...

Een jaar geleden werd de «Nieuwe Spelling» van kracht. Was dat een zegen voor Noord en Zuid? Eén zaak staat vast: tot nu toe heeft die netelige zaak veel stof opgejaagd. Ze is en blijft geen opwekkend onderwerp voor velen onder ons.

Al degenen die fatsoenlijk hun moedertaal willen spellen, wrijven zich heel dikwijls al sakkerend de ogen uit. Is het niet raadzaam te lezen, wat anderen over dit vraagstuk schrijven? Reeds meer dan een halve eeuw blijft menig geschilpunt onopgelost...

...«Die verklaring bij de Woordenlijst, dat zij beoogt gewone mensen, (middenstanders en kleine ambtenaren), aan wier zelfstandig stijl- en taalgevoel men niet te veel mag overlaten, een norm te geven, is ronduit lachwekkend.

...Bij de spelling van de bastaardwoorden raakt men een niet minder teer punt. Zeker, men kan wennen aan Litouwer in plaats van Litauwer en aan ritme in plaats van rythme. Deze veranderingen zijn zo opvallend, dat ze juist daardoor gemakkelijk te onthouden zijn, maar zoekt men in het geheel der bastaardwoorden naar regel en orde, dan blijken die niet te vinden. Waar men er ook naar vraagt, overal heeft men de grootste moeilijkheden met een voorkeurspelling, die produktie met een k naast overproductie met een c stelt, met kerstvakantie naast beursvacantie, publikatie naast gratificatie enz. Hier raakt men het spoor te enenmale bijster; men wordt in de war gebracht en zo kon het nota bene op het ministerie van O., K. en W. na bijna een jaar ervaring met de nieuwe spelling voorkomen, dat een ambtenaar het woord kultuur met een k ging schrijven, terwijl de Woordenlijst toch duidelijk aan de c de voorkeur geeft.

...De tussenklanken in samenstellingen vormen helemaal een probleem. We citeren enkele voorbeelden uit het bezwaarschrift van de Vereniging van Hoofden van

Scholen : goedenavond naast goedemorgen, vliegemeper naast vliegenvergif en tandenborstel naast tandestoker. Wie wordt hier nog wijs uit ? Bij een woord als bessestruik is de n vervallen (omdat het eerste lid niet noodzakelijk aan een meervoud doet denken : het kan namelijk gaan om een struik met slechts één bes er aan. Het gelukt echter slechts weinigen de Taalcommissie in een dergelijke spitsvondige redenering te volgen.

...Met het gebruik van het deelteken gaat het nogal, al constateren snuffelaars met enige spot, dat de Leidraad conciërge geeft en de Woordenlijst conciërge...

...Zo schijnt het nog steeds geen uitgemaakte zaak te zijn, wanneer het woord minister nu een hoofdletter en wanneer het met een kleine letter geschreven moet worden.

...Dat met het wennen aan een wijziging van de spelling enige tijd heen gaat is zo erg niet. Wat wel te denken geeft is echter, dat velen, die met goede moed begonnen zijn aan de toepassing van de nieuwe spelling, er zo verward in raken, dat ze nu maar wat aanbroddelen... De spellingchaos is vrijwel compleet.

Ton Elias.

(De Tijd, 1 september 1956, n° 36357.)

De schrijfwijze van het Nederlands

Dubbelvormen van bastaardwoorden.

Tegen het einde van het jaar wordt het verslag verwacht van de onderwijscommissie voor de bastaardwoorden, die voorgezeten wordt door inspecteur De Vos. Dit werd door hem te Gent aangekondigd tijdens een studievergadering van de Lodewijk De Raet-Stichting.

Deze commissie kreeg bij haar oprichting, ongeveer een jaar geleden, opdracht in de progressieve spelling een bepaalde voorkeur te geven aan een aantal bastaardwoorden, die in de schrijfwijze dubbelvormen hadden, waarvan er een de voorkeur kreeg.

Door het ministerie van Openbaar Onderwijs wordt er op gewezen, dat het hier gaat om een poging om de kwestie van de dubbelvormen op te lossen zonder een nieuwe lijst te moeten uitgeven, desnoods door het vastleggen van zekere regels. Het gaat ook niet om de zoveelste nieuwe spelling.

Over het verslag van de onderwijscommissie voor de bastaardwoorden zal de commissie, voorgezeten door de h. J. Kuypers, kabinetshoofd, zich moeten uitspreken alvorens de toepassing van de nieuwe regels verplicht zal gemaakt worden in de administratie en in het onderwijs.

(Het Laatste Nieuws, 19 oktober 1956, n° 293.)

* * *

Waar en wanneer zullen we eindelijk acht kunnen slaan op het vuurtorenlicht, dat ons zal verwijderen

van klippen en zandbanken in het domein van onze Nederlandse Spelling ?

Hoeven we onze moedertaal te beschouwen als een lappendeken ? Neen ! Ze blijft terecht de afstraling van onze persoonlijkheid. Dat erfdeel van onze voorouders verdient meer eerbied. Wanneer zal aan dat sollen met onze taal een einde gemaakt worden ? Noord en Zuid wensen één ernstige, duurzame oplossing voor veel onverkwikkelijke spelregels.

Albert Blonrock.

Binnenkort verschijnen twee belangwekkende bijdragen :

*Taalzuivering en gefilmde documentatie;
De studie van vreemde talen in ons land.*

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, afl. 36 — 20 oktober 1956 :

Mr F. Heyning : Nogmaals het « Nieuwste Zee-recht ». — Mr J. W. van Blikland : Het onvervreemdbaar pensioen als verhaalsobject. — Mr K. Jansam : Het Suez-Kanaal. — Mr I. van Creveld : De procesregeling in de wet administratieve rechtspraak belastingzaken. — Prof. Mr M. H. Bregstein : Hoge Raad, 26 juni 1956, en de vordering uit ongegronde verrijking.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4463, 20 oktober 1956 :

Mr C. W. Dubbink : Overspelige kinderen. — J. Jonker : De verplichte bijdrage in verband met een pensioenregeling (I). — Y. D. C. van Duyn : Fiscale Notities.

Journal des Tribunaux, n° 4122, 21 octobre 1956 :

F. Vander Perren : La convention de Bruxelles sur les connaissements du 25 août 1954 et les lettres de garantie. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer, n° 76, 15 oct. 1956 :

M. Lafontaine : La législation sur l'enfance délinquante. — L'établissement de garde et d'éducation de l'Etat à Madimba. — Jurisprudence.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het Rechtskundig "Weekblad"